

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale</i>) este elaborat de Ministerul Justiției, urmare a propunerilor prezentate de către diverse instituții publice și a ședințelor Grupului de lucru creat pe platforma ministerului în baza ordinului ministrului justiției nr. 247 din 3 octombrie 2023, în cadrul cărora, aceste propuneri au fost analizate, consolidate și inserate în proiect.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării acțiunilor din: A. <u>Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027</u>, aprobat prin <i>Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022</i>¹: a) „1.2.5. Identificarea și implementarea unor mecanisme corelate cu practica internațională în vederea eficientizării executării hotărârilor de confiscare specială și extinsă, precum și a mecanismelor de vânzare a bunurilor sechestrate”; b) „1.2.7. Revizuirea cadrului legal privind consolidarea capacităților autorităților/ instituțiilor responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale”; c) „1.3.1. Ajustarea/armonizarea reglementărilor naționale în domeniul confiscării bunurilor infracționale în caz de deces, sustragere, în lipsa făptuitorului sau dacă acesta nu este cunoscut, conform standardelor internaționale și cerințelor Uniunii Europene”; d) „1.4.3. Elaborarea și implementarea mecanismului de repatriere a bunurilor confiscate peste hotare sau a contravalorii acestora”; B. <u>Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare)</u>, aprobat de către <i>Comisia Națională pentru Integrare Europeană la data de 26 mai 2023</i>², anume „4.2 Consolidarea mecanismului de gestionare și valorificarea a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, și calcularea și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni.”. Procesul de recuperare a bunurilor infracționale este orientat spre implementarea de mecanisme care îmbunătățesc eficiența în urmărirea și identificarea bunurilor, indisponibilizarea și confiscarea bunurilor, precum și

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135063&lang=ro

² https://presedinte.md/app/webroot/uploaded/plan_CNIE_ro_08.06.2023.pdf

recuperarea efectivă a bunurilor infracționale și care ar permite reutilizarea socială sau în scopuri publice a acestora.

Cu toate acestea, corupția și alte infracțiuni financiare cauzează prejudicii semnificative statului care trebuie recuperate prin măsuri de confiscare speciale și extinse. Scopul principal al confiscării este de a se asigura că nu se obțin beneficii financiare ca urmare a infracțiunii. Pentru realizarea obiectivului de luptă cu corupția și crima organizată, în special, pentru a garanta rezultate concrete în domeniul recuperării bunurilor infracționale, se propune îmbunătățirea procedurii penale și cadrului conex actual, prin completarea unor lacune și alinierea acestui mecanism la bunele practici internaționale care va contribui la eficientizarea exercitării atribuțiilor funcționale ale autorităților și instituțiilor responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale.

Până în prezent, nu se poate cunoaște valoarea totală a bunurilor sechestrate și confiscate de justiția din Republica Moldova, și nici cea a bunurilor confiscate (metode nearmonizate de colectare a datelor), iar statul pierde mai mult decât sumele delapidate, din cauza gestionării neperformante a bunurilor sechestrate și confiscate. În plus, se observă și o reticență în partea ce ține de aplicarea confiscării bunurilor în folosul statului, iar cele mai „emblematic” confiscări care au fost aplicate, nu au fost executate, fapt pentru care concluzionăm că statul este prejudiciat dublu. Din aceste motive, prezentul proiect vine să reformeze sistemul de recuperare a bunurilor infracționale.

De asemenea, chiar dacă *Codul de procedură penală* prevede posibilitatea restituirii bunurilor confiscate în Republica Moldova către alte state, nu există o procedură de recuperare a bunurilor confiscate din străinătate către Republica Moldova. Problema este și mai acută în cazul dat, deoarece **jurisdicțiile străine condiționează restituirea bunurilor de trasabilitatea clară a sumelor restituite**, în conformitate cu standardele internaționale. Acest element este deosebit de important pentru Republica Moldova, având în vedere că o mare parte a fondurilor deturnate din bugetul de stat au fost spălate în străinătate.

Actualmente se atestă inadvertențe ce țin de identificarea autorității responsabile de:

- (i) administrarea bunurilor sechestrate
- (ii) confiscarea bunurilor în cazul încetării urmăririi penale
- (iii) monitorizarea executării hotărârilor judecătorești de confiscare și cele privind repararea prejudiciului cauzat statului
- (iv) asigurarea executării și executării nemijlocite a hotărârilor judecătorești de confiscare (atunci când bunul este identificat sau confiscarea valorii bunului) și a celor privind repararea prejudiciului cauzat statului.
- (v) inițierea negocierii, negocierea propriu zisă, precum și semnarea acordurilor de restituire a bunurilor infracționale identificate peste hotarele țării.

La fel se impune și reglementarea procedurii de repatriere a bunurilor infracționale aflate peste hotarele țării.

Prin urmare, scopul urmărit prin proiectul de lege este fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare și executare efectivă a acestora, precum și asigurarea măsurilor de gestionare și planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Din perspectiva proiectului, prezintă relevanță directă dispozițiile *Regulamentului (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare și normele din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor.*

Regulamentul (UE) 2018/1805 are drept scopul facilitarea recuperării transfrontaliere a bunurilor infracțiunilor și de a conduce la indisponibilizarea și confiscarea mai eficientă a fondurilor provenite din proveniență ilicită în UE, care face parte din [planul de acțiune](#) elaborat de [Comisia Europeană](#) pentru a consolida lupta împotriva finanțării [terorismului](#), prin a se asigura că infractorii sunt privați de bunurile lor.

În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2018/1805, menționăm cu titlu general că, proiectul național, reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, **asigură o transpunere selectivă a dispozițiilor actului UE**, care se referă la cazurile de amânare a executării ordinelor de indisponibilizare, circumstanțele în care autoritatea de executare poate amâna recunoașterea sau executarea unui ordin de confiscare, precum și la modalitatea de transmitere a unui ordin de indisponibilizare către unul sau mai multe state de executare, în speță, prin completările cu art. 31, art. 112¹, 113¹, alin. (3) și art. 115¹ din *Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală*.

- Modificarea din Art. III al proiectului național vine să expună în redacție nouă art. 31 din *Legea nr. 371/2006* cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, în vederea stabilirii cazurilor de amânare a executării ordinelor de indisponibilizare, ceea ce asigură transpunerea **art. 10 (1) (a) și (b), (2), (3)** din Regulamentul (UE) 2018/1805;

- Pct. 8 din Art. IV al proiectului național completează *Legea nr. 371/2006* cu un nou art. 112¹, care stabilește circumstanțele în care autoritatea de executare poate amâna recunoașterea sau executarea unui ordin de confiscare similar cu cele reglementate de **art. 21 (1), (2) și (4)** din Regulamentul (UE) 2018/1805;

- Prin completarea *Legii nr. 371/2006* cu art. 113¹, alin. (3) se instituie quantumul financiar care îi revine Republicii Moldova în absența unui acord cu statul solicitant în vederea executării hotărârii de confiscare, care este în concordanță cu **art. 30 (7)** din Regulamentul (UE) 2018/1805;

- Prevederile pct. 11 din Art. III al proiectului național completează *Legea nr. 371/2006* cu un nou art. 115¹, care reglementează modalitatea de transmitere

a unui ordin de indisponibilizare către unul sau mai multe state de executare, ceea ce asigură transpunerea **art. 5 și 15 (2) (3)** din Regulamentul (UE) 2018/1805.

- Dispozițiile art. 116 alin. (4) din *Lega nr. 371/2006* prevede dreptul Republicii Moldova de a executa o hotărâre de confiscare, chiar dacă statul străin a acceptat cererea de încuviințare a executării hotărârii de confiscare, ceea ce corespunde **art. 16 (1)** din Regulamentul (UE) 2018/1805.

În concluzie, proiectul respectiv, în partea ce se referă la modificarea și completarea *Legii nr. 371/2006* cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, asigură transpunerea art. 5, art. 10 (1) (a) și (b), (2) (3), art. 15 (2), (3), art. 16 (1), art. 21 (1), (2) și (4), precum și art. 30 (7) din Regulamentul (UE) 2018/1805.

Totodată, la nivelul UE, a fost adoptată **Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor**, care are drept obiectiv instituirea măsurilor necesare privind urmărirea și identificarea, indisponibilizarea, confiscarea și gestionarea bunurilor în cadrul procedurilor în materie penală.

Prin prisma de **Directiva (UE) 2024/1260**, au fost preluate și transpuse în respectivul proiect, mai multe dispoziții, după cum urmează:

- Modificările de la art. 106 din *Codul penal* care prevede posibilitatea confiscării „unui alt bun echivalent”, confiscarea foloaselor obținute din bunurile rezultate din infracțiune care au fost valorificate, convertite sau transformate și comasate cu bunuri obținute legal, corespund parțial dispozițiilor **art. 12 (2)** din Directivă;

- Ajustarea termenului maxim a pedepsei privative de libertate pentru infracțiunile pasibile de confiscare extinsă de la art. 106¹ din *Codul penal* precum și circumstanțele de care instanța au ura să țină cont, se aliniază cu **art. 14 (2) și (3)** din Directivă.

- Completarea *Codului de procedură penală* cu un art. nou - art. 206¹, care prevede o modalitate de planificare premergătoare aplicării sechestrelor, prin care se stabilește oportunitatea aplicării unui sechestr, printr-o analiză cost-beneficiu a bunurilor urmărite, precum și costul de administrare a lor, fiind similar cu reglementările **art. 22 (2) a) și 20 (4)** din Directivă;

- Intervențiile de la art. 197 alin. (1) pct. 7), art. 227 alin. (2) pct. 2¹) și art. 229 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, prin care se dispune încasarea cheltuielilor judiciare de la persoana în privința căreia se instituie o cauză de urmărire penală este în corespundere cu **art. 20 (5)** din Directivă, care statuează că: „Statele membre pot solicita ca beneficiarul real să suporte, cel puțin parțial, costurile de gestionare aferente bunurilor indisponibilizate.”;

- Prin modificările de la art. 205 din *Codul de procedură penală*, care instituie scopul aplicării sechestrului, se aliniază parțial la definirea noțiunii de „indisponibilizare” din **art. 3 (5)** din Directivă, și anume: „indisponibilizare” înseamnă **interzicerea temporară a transferului, a distrugerii, a**

transformării, a înstrăinării ori a deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei ori a controlului asupra bunurilor.

- Prin intervențiile de la art. 206² din *Codul de procedură penală* se reglementează modalitatea de informare a persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru și drepturile sale, ceea ce este în concordanță cu **art. 23 și art. 24 (8)** din Directivă.

- La art. 207¹ pct. 1¹) și art. 207² alin. (2) și (2¹) din *Codul de procedură penală* se ajustează procedura de valorificare anticipată a bunurilor puse sub sechestru, care de fapt este în acord cu **art. 21 (1) c), (2), (3)** din Directivă.

- Completarea art. 274 cu alin. (3²) din *Codul de procedură penală*, asigură urmărirea și identificarea bunurilor la momentul inițierii urmăririi penale pentru infracțiunile care generează avantaje economice în proporții mari și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală, ce asigură transpunerea **art. 4 (3)** din Directivă.

- Modificările inserate la art. 229⁴ alin. (3) prin care se menționează despre faptul că confiscarea bunurilor nu afectează drepturile victimei, părții vătămate și părții civile de a obține repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, corespunde **art. 18 (5)** din Directivă.

- Intervențiile de la art. 229⁵ alin. (3) prin care se menționează că bunurile confiscate pot fi utilizate în scopuri sociale sau în interes public, este în corespundere cu **art. 19 (1)** din Directivă.

- Dispozițiile art. 285 alin. (6¹), art. 332 alin. (6), art. 350 alin. (2), art. 499 alin. (3) și capitolul VIII¹ din *Codul de procedură penală* și art. 106 alin. (4) și art. 106¹ din *Codul penal*, ce reglementează confiscarea bunurilor care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare, în cazul încetării urmăririi penale când intervine termenul de prescripție, decesul persoanei sau liberarea de răspundere penală sau de pedeapsă, precum și că instanța își poate forma convingerea pentru confiscarea bunurilor, inclusiv pe faptul că persoana urmărită penal sau condamnată are legături cu criminalitatea organizată, se aliniază cu **art. 15 (1) a) c) d) și (2)** din Directivă.

- Completarea *Codului de procedură penală* la art. 469 alin. (1) cu pct. 17³) și cu art. 471², care instituie modul de soluționare a chestiunilor apărute în procesul de executare a hotărârilor de confiscare, dar și completarea *Codului penal* cu art. 106² este în acord cu prevederile **art. 13** "Confiscarea aplicată terților" din Directivă.

- Intervențiile de la art. 293³ din *Codul de executare* acordă posibilitatea Serviciului Fiscal de Stat de a antrena ARBI-ul la etapa de executare a hotărârilor de confiscare, dacă bunurile se află peste hotarele țării. La fel și modificările operate la art. 2 coroborat cu art. 19 din *Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații*, acordă posibilitatea ARBI-ului de a utiliza aceleași mecanisme de investigații pentru urmărire și identificarea bunurilor, care în esență corespunde **art. 17** din Directivă.

- În partea ce ține de completarea *Legii nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale* cu art. 9¹ ce instituie definirea noțiunii

de „investigații financiare”, aceasta este în corespundere cu definiția de „urmărire și identificare” din **art. 3 (4)** și **art. 4 (1)** din Directivă.

- Prin introducerea art. 9² în *Legea nr. 48/2017* și intervențiile la art. 19 din *Legea nr. 59/2012 cu privire la activitatea specială de investigații* se acordă posibilitatea ARBI-ului de a acumula informații de la anumiți furnizori de informații și de a obține rapid informațiile necesare, ceea ce se acordă parțial cu **art. 6 (1) și (3) (i), (4)** din Directivă.

- Modificările la art. 10 din *Legea nr. 48/2017* asigură o coerență a noțiunii de măsuri imediate reflectate în **art. 11 (2)** din Directivă.

- La art. 5 lit. c¹) și art. 12 alin. (3) din *Legea nr. 48/2017* prin care se menționează informațiile care trebuie să se regăsească în baza de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și confiscate, corespunde dispozițiilor **art. 27 (2) (3)** din Directivă.

- Completarea literei e) de la art. 5 din *Legea nr. 48/2017* asigură cooperarea ARBI-ului cu organismele și agențiile de specialitate ale Uniunii Europene, ceea ce asigură transpunerea **art. 30** din Directivă.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Intervenții în Codul penal

• Confiscarea specială și extinsă

Actualmente dispozițiile art. 106 și 106¹ din *Codul penal* reglementează aspectele de confiscare [specială și extinsă], care într-un final conduce la depozitarea definitivă de bunurile respective. Pe lângă măsurile de confiscare prin intermediul cărora autoritățile sunt abilitate să îi priveze pe infractori de instrumente [bun utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, total sau parțial, la săvârșirea unei infracțiuni] sau de produse [avantaj economic obținut direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni, incluzând orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficiu de valoare], sub rezerva unei condamnări definitive, este necesar să se permită confiscarea unor bunuri de valoare echivalentă cu respectivele instrumente sau produse astfel încât să se captureze bunuri de valoare echivalentă cu instrumentele și produsele unei infracțiuni, atunci când este imposibilă confiscarea unor astfel de instrumente și produse.

Respectiv, *Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor*³ (în continuare – *Directiva 2024/1260*) îndeamnă ca statele membre să definească confiscarea bunurilor de valoare echivalentă ca măsură accesorie sau alternativă confiscării de instrumente și produse, după caz, în conformitate cu dreptul intern.

• Pornind de la faptul necesității ajustării instituției confiscării speciale și confiscării extinse, care impune intervenția în întregul text al articolelor 106 și 106¹ din *Codul penal*, s-a optat pentru o redacție nouă articolele

³ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj?uri=CELEX:32024L1260>

respective. De aceea, în continuare evidențiem elementele noi introduse la aceste instituții juridice – confiscarea specială și confiscarea extinsă.

Dispozițiile **art. 106 alin. (1)** din proiect stabilesc ipoteza în care se impune necesitatea de a confisca „un alt bun echivalent” sau contravaloarea acestora dacă „confiscarea bunurilor este imposibilă din orice alt motiv”. În redacția actuală lipsește ipoteza imposibilității confiscării bunurilor din varii motive, precum și faptul că este posibilă confiscarea unui alt bun echivalent. Un aspect important este necesar de accentuat că prioritar se va confisca un alt bun cu valoare echivalentă, iar în lipsa acestuia contravaloarea bunului.

Mai mult, pentru a acoperi situațiile în care să fie posibilă confiscarea avantajelor obținute din bunurile rezultate din infracțiuni, se evidențiază necesitatea de a reglementa aceste ipoteze în sensul în care la bunurile supuse confiscării speciale să se atribuie și bunurile rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri **sau foloase** din valorificarea acestora, inclusiv și în cazul convertirii, transformării sau comasării bunurilor provenite din infracțiuni, la fel se va putea confisca și eventualele foloase obținute din acestea. Aspecte reglementate în **art. 106 alin. (2) și (3)**.

O altă intervenție reglementată la art. 106 din *Codul penal* are menirea de a face previzibilă aplicarea confiscării speciale în lipsa condamnării, în special pentru cazurile în care persoanei nu-i poate fi angajată răspunderea penală pe diverse temeiuri de nereabilitare. Actualmente, starea lucrurilor constituie un impediment în calea punerii în aplicare a mecanismului de confiscare în lipsa condamnării. Respectiv, pentru a clarifica acest fapt **art. 106 alin. (4)** prevede posibilitatea confiscării speciale a bunurilor dacă bănuitul, învinuitul sau inculpatul este liberat de răspundere penală (art. 53 din *Codul penal*) sau de pedeapsă penală (art. 89 din *Codul penal*). De remarcat este faptul că nu se va aplica confiscarea specială în cazul liberării persoanei de răspundere penală ca urmare a expirării termenului de prescripție și dacă termenul a expirat după pornirea procesului penal, exceptându-se infracțiunile ușoare, mai puțin grave sau grave.

- Recitalul (29) al *Directivei 2024/1260* desfășoară aspectele ce vizează instituția confiscării extinse. În acest sens reținem:

„(29) Organizațiile infracționale sunt implicate într-o gamă largă de activități infracționale. Pentru a combate în mod eficace activitățile de criminalitate organizată, **ar putea exista situații în care să fie oportun ca o condamnare penală** pentru o infracțiune de natură să genereze beneficii economice **să fie urmată de confiscarea nu numai a bunurilor care au legătură cu o infracțiune specifică**, inclusiv a produselor provenite din săvârșirea infracțiunii sau a instrumentelor folosite în acest scop, **ci și a altor bunuri considerate de instanță drept bunuri provenite din activități infracționale**. O astfel de confiscare extinsă ar trebui să fie posibilă în cazul în care o instanță are convingerea că bunurile în cauză sunt bunuri provenite din activități infracționale, **fără a fi necesară o condamnare pentru activitățile**

infracționale respective. Activitățile infracționale relevante ar putea consta în orice tip de infracțiune. Nu trebuie dovedită fiecare infracțiune în parte, dar instanța trebuie să aibă convingerea că bunurile în cauză sunt bunuri provenite din astfel de activități infracționale. În acest context, instanța trebuie să analizeze circumstanțele specifice ale cauzei, inclusiv faptele și probele disponibile, pe baza cărora ar putea fi luată o hotărâre privind confiscarea extinsă. Faptul că valoarea bunurilor unei persoane este disproporționată față de venitul legal al persoanei respective s-ar putea înscrie între acele fapte care conduc instanța la concluzia că bunurile respective sunt bunuri provenite din activități infracționale. Statele membre ar putea, de asemenea, să stabilească o cerință ca, pentru o anumită perioadă de timp, să poată fi posibil ca bunurile să fie considerate bunuri provenite din activități infracționale.”

Cu toate acestea, actualul **art. 106¹** din *Codul penal* nu prevede ipoteza confiscării extinse a bunurilor în cazul în care persoana este **urmărită penal** (adică bănuită, învinuită sau inculpată) pentru una dintre infracțiunile enumerate. Mai mult ca atât, lista de infracțiuni prevăzute la **art. 106¹ alin. (1)** a fost ajustată corespunzător art. 14 alin. (3), coroborată cu art. 2 alin. (1)-(3) din *Directiva 2024/1260*.

În partea ce ține de condițiile pe care trebuie să le întrunească bunul pentru a putea fi confiscat, la **art. 106¹ alin. (2)** a fost operate mici intervenții, însă care acoperă un spectru mai clar a criteriilor: și anume au fost specificate anumite limite temporale pentru care perioadă se ia în calcul valoarea bunurilor dobândite de persoana urmărită penal sau condamnată.

La aceste criterii a mai fost stabilită încă o circumstanță de care instanța de judecată ar urma să țină cont când bunurile provin din activități infracționale, și anume: că persoana urmărită penal sau condamnată are legături cu criminalitatea organizată. Acest criteriu derivă expres din art. 13 alin. (1) din *Directiva 2024/1260* în care se menționează că:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor aparținând unei persoane condamnate pentru săvârșirea unei infracțiuni, în cazul în care infracțiunea săvârșită este de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice **și în cazul în care instanța națională are convingerea că bunurile provin din activități infracționale.**”

Totodată, pentru criteriul pedepsei maxime care impune *Directiva 2024/1260* un plafon minim, a fost ajustat corespunzător. Mai exact ne referim la aspectele tranșante incluse în art. 13 alin. (3) din *Directiva 2024/1260* și anume:

„(3) În sensul prezentului articol, noțiunea de „infracțiune” include cel puțin infracțiunile enumerate la articolul 2 alineatele (1)-(3), atunci când astfel de infracțiuni sunt pasibile de o pedeapsă privativă de libertate **cu o durată maximă de cel puțin patru ani.**”

La fel, în art. 106¹ alin. (3) și (4) a fost specificat care valoare a bunurilor urmează a fi luată în considerare de către instanța la aplicarea confiscării extinse.

Art. 15 din *Directiva 2024/1260* solicită statelor să ia măsuri necesare pentru a permite confiscarea instrumentelor, a produselor sau a bunurilor, chiar și atunci când procedurile penale nu pot continua din motive de: boală, sustragere, deces sau prescripție. În acest sens, *Directiva 2024/1260* consacră necesitatea să se prevadă posibilitatea confiscării bunurilor în cazul în care sunt

reunite toate elementele de probă care atestă săvârșirea unei infracțiuni, dar, ca urmare a unui număr limitat de circumstanțe, nu este posibilă o condamnare. Printre aceste circumstanțe se numără, pe lângă boală și sustragere, decesul persoanei suspectate sau acuzate, amnistia și expirarea termenelor prevăzute în legislația națională. De altfel, confiscarea ar trebui să fie posibilă și în cazul în care termenele de prescripție prevăzute în dreptul intern pentru infracțiunile relevante sunt mai mici de 15 ani și au expirat după inițierea procedurilor penale.

Prin urmare, la **art. 106¹ alin. (9)** ar permite ca să se poată aplica confiscarea extinsă în cazul în care persoana nu poate fi trasă la răspundere penală din cauza decesului sau este liberată de răspundere penală sau de pedeapsă din motivele prevăzute de prezentul cod. Cât ține de confiscarea extinsă aplicată în cazul încetării procesului penal pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, a fost menționat expres că aceasta poate avea loc doar pentru săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave sau grave și dacă termenul a expirat după pornirea procesului penal. Or, conform art. 16 din *Codul penal*, infracțiunile sînt clasificate în: ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave, în dependență de pedeapsa maximă a închisorii, iar pentru a asigura „în dreptul intern” termenul de prescripție a răspunderii penale să fie mai mic de 15 ani, s-a optat includerea în alin. (9) a infracțiunilor mai puțin grave sau grave.

Totodată s-a utilizat terminologia de „proces penal” care înglobează atît faza de urmărire penală cît și faza de judecată, or în conformitate cu art. 1 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

- Confiscarea aplicată terților

Codul penal urmează a fi completat cu un nou articol – „106². Confiscarea aplicată terților”. Deși actualmente art. 106 și 106¹ din *Codul penal* conține dispoziții care se referă la confiscarea bunurilor din contul persoanelor terțe, dar acestea nu răspund spiritului *Directivei 2024/1260*. În acest sens, pentru a arăta intențiile Directivei, facem trimitere la recitalul (28) în care se menționează:

„(28) Practica prin care o persoană suspectată sau acuzată transferă bunuri sau produse unei părți terțe în cunoștință de cauză, în vederea evitării confiscării, este comună și răspândită. Achiziționarea de către o parte terță se referă la situații în care, de exemplu, bunurile au fost dobândite, în mod direct sau indirect, cum ar fi printr-un intermediar, de către partea terță de la o persoană suspectată sau acuzată, inclusiv atunci când infracțiunea a fost săvârșită în numele sau în beneficiul acesteia și când persoana acuzată nu deține bunuri care să poată fi confiscate. **O astfel de confiscare ar trebui să fie posibilă cel puțin în cazurile în care s-a stabilit că părțile terțe relevante știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării.** Faptul că părțile terțe relevante știau sau ar fi trebuit să aibă astfel de cunoștințe ar trebui să

fie evaluat pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului **că transferul a avut loc în mod gratuit** sau în schimbul unei sume de bani semnificativ **disproporționate față de valoarea de piață a bunurilor**, că bunurile au fost transferate unor **părți aflate în legătură strânsă cu persoana suspectată sau acuzată** sau că bunurile au rămas sub controlul efectiv al persoanei suspectate sau acuzate. Transferurile către părți aflate în legătură strânsă cu persoana suspectată sau acuzată ar putea include transferurile către membri de familie sau către persoane fizice care au construcții juridice sau orice altă relație de afaceri strânsă cu persoana suspectată sau acuzată ori transferurile către entități juridice în cadrul cărora persoana suspectată sau acuzată sau un membru al familiei acesteia face parte din organele administrative, de conducere sau de supraveghere. Normele privind confiscarea aplicată terților ar trebui să se extindă atât asupra persoanelor fizice, cât și a persoanelor juridice, fără a se aduce atingere dreptului părților terțe de a fi audiate, inclusiv dreptului de a invoca dreptul de proprietate asupra bunurilor în cauză. În orice caz, drepturile terților de bună credință ar trebui protejate în conformitate cu dreptul intern.”

Pornind de la aceste explicații, **art. 106²** reglementează aspectele ce vizează confiscarea aplicată terților, așa cum impune și art. 13 din *Directiva 2024/1260*.

Astfel, confiscarea bunurilor care au fost transferate de către bănuít, învinuit, inculpat sau condamnat unor persoane terțe fizice sau juridice sau care au fost dobândite de către acestea de la bănuít, învinuit sau inculpat este posibilă în una dintre situațiile dacă:

1) persoanele terțe fizice sau juridice știau sau ar fi trebuit să știe că:

(i) **bunurile** transferate sau dobândite **corespund bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106¹ alin. (2)** (adică provin din activități infracționale) sau (ii) **scopul** transferului sau dobândirii bunurilor **era evitarea confiscării, inclusiv** atunci când transferul sau achiziția **a avut loc în mod gratuit** sau **în schimbul unei sume de bani** care este în mod clar **disproporționată** în raport cu valoarea de piață a bunului;

2) bunurile **au fost dobândite** de către persoanele terțe fizice sau juridice ori **au fost transferate** unor persoane terțe fizice sau juridice în timp ce rămâneau în **proprietatea efectivă** al bănuítului, învinuitului, inculpatului sau condamnatului.

La alin. (3) se reglementează aspectele privind garanțiile îndreptate spre protejarea persoanelor de bună-credință. Totuși, se impune a menționa expres că nu pot fi considerați proprietari de bună credință, persoanele terțe fizice sau juridice care au dobândit bunurile sau cărora le-au fost transferate bunurile în cel puțin una dintre situațiile arătate mai sus..

II. Intervenții în Codul de procedură penală

- Introducerea în procesul penal a noțiunii de „proprietate efectivă”

Pornind de la scopul proiectului – îmbunătățirea mecanismului de recuperare a bunurilor infracționale – se impune intervenții în mai multe dispoziții ale *Codului de procedură penală*. Drept reper pentru aceste mecanisme de a fi îmbunătățite reprezintă *Directiva 2024/1260*. Astfel, că unul

dintre mecanisme, așa cum sugerează și dispozițiile art. 20 alin. (4) din *Directiva 2024/1260* este ca statele ar trebui să ia în considerare posibilitatea de a-i imputa beneficiarului real costurile de gestionare a bunurilor indisponibilizate, de exemplu ca alternativă la dispunerea unei vânzări ca măsură provizorie și în cazul unei condamnări definitive.

În acest sens, *Directiva 2024/1260* are ca scop urmărirea și identificarea, indisponibilizarea, confiscarea și gestionarea bunurilor în cadrul procedurilor în materie penală. Respectiv, accentul este focusat pe control efectiv asupra bunurilor de către persoana urmărită penal sau condamnată, motiv pentru care se impune necesitatea de a defini această stare de control.

Pentru crea o claritate și previzibilitate a acestor stări de fapt ale bunurilor, se impune definirea noțiunii de „proprietate efectivă”. Mai mult, pentru a respecta principiul de bază precum că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate în procesul penal numai cu condiția includerii lor în *Codul de procedură penală*, la **art. 6 pct. 37²**) se completează noțiunea de **proprietate efectivă** care reprezintă situația în care o persoană, acționând în calitate de beneficiar efectiv, exercită un control asupra unui bun deținut în proprietate de o altă persoană, care se manifestă prin posibilitatea de a întreprinde acțiuni (direct sau prin intermediul altei persoane) identice în fond cu dreptul de a dispune de bunul respectiv, fără a obține o aprobare prealabilă din partea proprietarului, precum și de a primi veniturile sau alte produse ale bunului respectiv, în locul proprietarului. Persoana este considerată beneficiar (proprietar) efectiv al bunului și în cazul în care acesta a fost dobândit de o altă persoană la indicația sa sau pe cheltuiala sa.

Pentru a adăuga o mai mare profunzime în înțelegerea conceptului de „proprietate efectivă”, subliniind mai ales raportul între controlul real asupra unui bun și drepturile economice, indiferent de titulatura formală, prezentăm particularitățile definiției:

-*Distincția între proprietar formal și beneficiar efectiv*: Definiția subliniază diferența între persoana care deține bunul în mod oficial (proprietar) și cea care exercită controlul real asupra bunului (beneficiar efectiv), chiar dacă nu este titularul formal al dreptului de proprietate.

-*Posibilitatea de a lua decizii fără restricții externe*: Beneficiarul efectiv are libertatea de a dispune de bunul respectiv fără a depinde de consimțământul sau aprobarea proprietarului formal. Acesta poate lua decizii și poate întreprinde acțiuni fără a fi constrâns de vreo interdicție din partea proprietarului.

-*Intervenția indirectă în gestionarea bunului*: Beneficiarul poate exercita controlul asupra bunului nu doar direct, ci și prin intermediul altor persoane, ceea ce indică o flexibilitate în modul în care se poate manifesta controlul asupra bunului.

-*Existența unei relații economice între beneficiar și bun*: Definiția subliniază faptul că beneficiarului efectiv îi sunt atribuite drepturi economice asupra bunului – acesta poate să încaseze veniturile generate de bun, ceea ce presupune o relație de natură economică semnificativă între beneficiar și bun.

-*Posibilitatea de a influența dobândirea bunului*: Beneficiarul efectiv este recunoscut chiar și atunci când bunul este achiziționat la indicația sa sau pe cheltuiala sa, ceea ce sugerează o influență directă asupra procesului de achiziție, chiar dacă formal nu apare ca fiind proprietar.

-*Posibilitatea de a disimula adevărata proprietate*: Conceptul de „proprietate efectivă” implică posibilitatea ca adevăratul control asupra unui bun să fie disimulat, ceea ce poate duce la situații de evitarea reglementărilor legale, prin ascunderea beneficiarului real al unui bun.

-*Absența unei condiții legale suplimentare pentru dobândire*: Beneficiarul efectiv nu trebuie să îndeplinească condiții legale suplimentare sau să treacă prin proceduri formale pentru a fi recunoscut ca atare; controlul efectiv asupra bunului și capacitatea de a dispune de el sunt suficiente pentru a-l considera proprietar efectiv, chiar și fără acte de transfer oficiale.

Aceste particularități adaugă o mai mare profunzime în înțelegerea conceptului de „proprietate efectivă”, subliniind mai ales raportul între controlul real asupra unui bun și drepturile economice, indiferent de titulatura formală.

În același timp, la **art. 6 pct. 20¹**) se ajustează noțiunea de „investigații financiare paralele” prin prisma noțiunii de „proprietate efectivă”.

- Din expunerea de motive pentru propunerea de Directivă privind recuperare și confiscarea activelor⁴, deducem că:

„Organizațiile criminale utilizează mijloace sofisticate pentru a-și spăla veniturile importante pe care le generează, care sunt estimate la cel puțin 139 de miliarde EUR pe an [\[1\]](#). Astfel cum s-a subliniat în Strategia UE de combatere a criminalității organizate (2021-2025)[\[2\]](#), este esențial ca infractorii să fie privați de aceste profituri ilicite pentru ca activitățile grupurilor infracționale să fie astfel perturbate și pentru a se preveni infiltrarea acestora în economia legală. Întrucât principalul motiv care stă la baza criminalității organizate este câștigul financiar, recuperarea activelor este un mecanism foarte eficace de descurajare a activităților infracționale. Pentru a se asigura că săvârșirea de infracțiuni nu este o activitate profitabilă, Comisia a anunțat în Strategia UE de combatere a criminalității organizate pe care a elaborat-o că intenționează să consolideze normele privind recuperarea și confiscarea activelor, ținând seama de raportul Comisiei din 2020 intitulat „Recuperarea și confiscarea activelor: Asigurarea faptului că nu este rentabil să se săvârșescă infracțiuni”[\[3\]](#).”

În contextul dat, obiectul *Directivei 2024/1260* este de a urmări și identifica, indisponibiliza, confisca și gestiona bunurile în cadrul procedurilor în materie penală. Adică, accentul este focusat pe recuperarea bunurilor infracționale.

În acest sens, se impune oportunitatea de a atribui organului de urmărire penală și procurorului același scop: urmărirea și identificarea, indisponibilizarea și confiscarea bunurilor infracționale, motiv pentru care se impun intervenții în *Codul de procedură penală*.

Modificările operate la **art. 57** va responsabiliza ofițerul de urmărire penală să întreprindă măsuri nu doar pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, dar și **pentru alte scopuri** urmărite de recuperarea bunurilor,

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0245>

bunăoară cum ar fi: **confiscarea specială și confiscarea extinsă**, ori pentru garantarea executării pedepsei amenzii. Mai mult ca atât, ofițerul de urmărire penală urmează să întreprindă acțiuni pentru conservarea valorii bunurilor indisponibilizate.

În acest sens, pentru a avea o „trasabilitate” a bunurilor sechestrate în procesul penal, se impune necesitatea ca la **art. 53 alin. (1) pct. 8)**, de a-i oferi atribuții procurorului în judecată să se expună părerea în dezbaterile judiciare asupra bunurilor care fac obiectul confiscării.

- Măsurile asiguratorii în procesul penal constă în instituirea unui sechestru asupra bunurilor mobile și imobile, în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii. Cu toate acestea, art. 197 alin. (1) nu conține ca măsură procesuală de constrângere – măsura asiguratorie pentru eventuala confiscare specială sau extinsă, chiar dacă art. 202 din *Codul de procedură penală* reglementează acest fapt.

Ba mai mult, în cadrul procesului penal statul suportă cheltuieli judiciare, care de altfel ar putea fi puse în seama condamnatului dacă s-ar aplica măsuri asiguratorii în acest sens. Însă în marea majoritate a cazurilor cheltuielile respective sunt trecute în contul statului. De partea cealaltă, condamnatul ar putea să dispună de bunuri, care într-o eventuală „valorificare” a acestora, s-ar compensa aceste cheltuieli judiciare. Deci, intervențiile la art. 202 sunt pentru a răspunde acestui deziderat.

Respectiv, prin proiect se propune completarea **art. 197 alin. (1)** cu încă două temeuri prin care să se dispună aplicarea măsurilor asiguratorii, în special pentru: (i) *eventuala confiscare specială sau extinsă*; și (ii) *compensarea cheltuielilor judiciare*.

Cu toate că art. 229 alin. (2) din *Codul de procedură penală* prevede că achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare, acest temei nu se regăsește la **art. 229 alin. (1)**, din care rațiune este necesară intervenția dată.

Nu în ultimul se atestă că în procesul de administrare a bunurilor infracționale, autoritatea care va administra bunurile sechestrate firesc că va suporta cheltuieli în acest sens. De aceea, este necesar a se prevedea că sumele de bani care au fost cheltuite pentru administrarea bunurilor sechestrate să se regăsească la cheltuieli judiciare. Or, în art. 20 alin. (4) din *Directiva 2024/1260* prevede că: „4. Statele membre pot solicita ca beneficiarul real să suporte costurile de gestionare aferente bunurilor indisponibilizate.”.

- Administrarea bunurilor

În partea ce ține de administrarea bunurilor sechestrate, prezentul proiect urmărește ca această atribuție să revină Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI), în măsura în care aceste bunuri nu au fost transmise către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru. Însă, ARBI-ul va

fi responsabil de administrare doar a acelor bunuri sechestrate care vor fi preluate spre administrare în vederea conservării valorii bunurilor sau când judecătorul va ajunge la concluzia că bunurile imobile sau obiectele cu demisiuni mari pot fi abandonate, or în cazul în care bunurile vor fi recunoscute în calitate de corpuri delictive (care de fapt au un regim juridic distinct de bunurile sechestrate ca atare), acestea vor fi transmise spre păstrare în corespundere cu art. 159 din *Codul de procedură penală*.

Totuși, în cazul numerarului acestea vor putea fi transmise ARBI-ului, cu condiția că nu conțin semne ale infracțiunii. În acest caz, ARBI-ul îl va depune pe conturile sale. Astfel, intervențiile de la **art. 159 și art. 208** clarifică ipotezele descrise.

- Evidența măsurilor asiguratorii

În corespundere cu art. 12 alin. (1) din *Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale* (în continuare – *Legea nr. 48/2017*)

„(1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură ținerea evidenței unice a informației cu privire la bunurile infracționale indisponibilizate pe care le administrează precum și cu privire la bunurile în privința cărora a fost dispus sechestrul, confiscarea specială sau confiscarea extinsă, inclusiv prin crearea unei baze de date specializate în acest sens.”

Astfel, prin *Hotărârea Guvernului nr. 34/2020*⁵ a fost instituit *Registrul de stat al bunurilor infracționale indisponibilizate format de Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate”* în care pct. 11 al Regulamentului privind modul de ținere a Registrului respectiv, prevede că furnizorii datelor în Registru sunt Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, procurorii, executorii judecătorești, Serviciul Fiscal de Stat și instanțele de judecată.

Recitalul (55) din *Directiva 2024/1260*, care de altfel prezintă motivarea conținutului părții dispozitive a articolului 27, descrie:

„(55) Statele membre ar trebui să se asigure că birourile de gestionare a activelor și, după caz, birourile de recuperare a activelor, precum și alte autorități competente care îndeplinesc sarcini în temeiul prezentei directive sunt în măsură să obțină rapid informațiile necesare pentru gestionarea eficientă a bunurilor indisponibilizate și confiscate. În acest scop, statele membre ar trebui să stabilească instrumente eficiente, cum ar fi unul sau mai multe registre ale bunurilor indisponibilizate și confiscate în temeiul prezentei directive.”

Respectiv, pentru a avea o evidență a informației cu privire la bunurile infracționale indisponibilizate, la **art. 203, 207 alin. (7)**, se pune în sarcina procurorului, reprezentantului organului de urmărire penală sau executorului judecătoresc de a expedia ARBI-ului, actele procedurale, în sensul noțiunii de la art. 6 pct. 1) din *Codul de procedură penală*, prin care s-au dispus aceste măsuri.

Pentru a oferi o imagine de ansamblu mai cuprinzătoare asupra acțiunilor întreprinse în vederea indisponibilizării și a confiscării bunurilor, **art. 5 lit. c¹** din *Legea nr. 48/2017* și art. 229³ din *Codul de procedură penală*, asigură o corelare a atribuțiilor ARBI privind instituirea registrului central al bunurilor

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120391&lang=ro

indisponibilizate și confiscate în vederea colectării statisticilor necesare privind punerea în aplicare a măsurilor relevante.

În acest sens, informațiile care trebuie să se regăsească în (registru) baza de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și confiscate, corespunde dispozițiilor art. 27 alin. (2) și (3) din *Directiva 2024/1260*, care prevede că:

„(2) În sensul alineatului (1), statele membre se asigură că se pot obține informații privind următoarele:

(a) bunul care face obiectul unui ordin de indisponibilizare sau de confiscare și care urmează să fie gestionat în temeiul articolului 20 alineatul (3) până la înstrăinarea acestuia în urma unui ordin de confiscare definitiv, inclusiv detaliile care permit identificarea bunului respectiv;

(b) valoarea estimată sau reală, după caz, a bunului în momentul indisponibilizării, al confiscării și al înstrăinării;

(c) proprietarul bunului, inclusiv beneficiarul real, în cazul în care astfel de informații sunt disponibile;

(d) referința națională a dosarului referitor la procedura aferentă bunului.

(3) În cazul în care instituie un registru al bunurilor indisponibilizate și confiscate în temeiul alineatului (1), statele membre se asigură că autoritățile care au acces la registru pot face căutări și obține informații cu privire la numele autorității care introduce informațiile în registru și cu privire la identificatorul unic de utilizator al funcționarului care a introdus informațiile în registru.”

- Reconceptualizarea aplicării sechestrului

Din art. 203 alin. (1) din *Codul de procedură penală* desprindem că, punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și **interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele**, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri.

Pentru luarea unei măsuri procesuale de constrângere este necesară respectarea cerinței urgenței (*periculum in mora*), adică temerea fondată că, judecarea pe fond fiind o chestiune încă nerezolvată, dreptul pe care măsura procesuală încearcă să îl protejeze poate fi prejudiciat în mod ireparabil.

Prin urmare, în vederea asigurării unei celerități sporite cu privire la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere – punerea bunurilor sub sechestru – se impune o reconceptualizare a acestei instituții.

Intervențiile de la **art. 205 alin. (1)** aduc o clarificare cu privire la scopul urmărit pentru punerea sub sechestru a bunurilor. În acest sens, pentru a fi în consonanță cu dreptul UE privind scopul de indisponibilizare a bunurilor, drept reper de referință a servit noțiunile de „ordin de indisponibilizare” definit la **art. 2 (1)** din *Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare*⁶ (în continuare – *Regulamentul (UE) 2018/1805*) și „indisponibilizare” definit la **art. 3 (5)** din *Directiva 2024/1260*. Astfel,

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1805>

- „ordin de indisponibilizare” înseamnă o hotărâre emisă sau validată de o autoritate emitentă pentru a preveni distrugerea, transformarea, îndepărtarea, transferul sau înstrăinarea unui bun în vederea confiscării acestuia;
- „indisponibilizare” înseamnă interzicerea temporară a transferului, a distrugerii, a transformării, a înstrăinării, a deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei ori a controlului asupra bunurilor;

După cum observăm, scopul măsurii de indisponibilizare se reduce la „prevenire” sau „interzicere temporară” de a: (i) distruge, (ii) transforma, (iii) îndepărta, (iv) transfera sau (v) înstrăina un bun.

Având aceste deziderate și urmând scopul de aliniere a dreptului național la cel european, este necesar a se accentua punerea sub sechestru a bunurilor urmărind aceleași scop de „evitare” în acest sens. Deci, **art. 205 alin. (1)** va reglementa *temeiurile* de punere a sub sechestru a bunurilor, și anume: evitarea „distrugerii, transformării, cheltuirii, transferării, deplasării sau înstrăinării” acestora.

De altfel, pentru aplicarea sechestrului asupra bunurilor este importantă demonstrarea existenței riscului întârzierii aplicării măsurii (*periculum in mora*) reflectată în pct. 56 din *Decizia Curții Constituționale nr. 55 din 4 mai 2023 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 105g/2023, nr. 106g/2023, nr. 107g/2023, nr. 108g/2023, nr. 109g/2023, nr. 110g/2023, nr. 111g/2023, nr. 112g/2023, nr. 113/2023 și nr. 122g/2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 205 alin. (1) din Codul de procedură penală*⁷. Cu toate acestea, **sarcinii probei** pericolului în întârziere **revine persoanei care solicită**, inclusiv prin motivarea actului prin care se dispune.

Respectiv, urmînd aceste raționamente, pentru aplicarea sechestrului se acordă un nivel de probă mai scăzut din perspectiva administrării probelor, dar totuși rămîne valabilă aspectul de dovedire a faptului că aceste bunuri ar urma să fie distruse, transformate, cheltuite, transferate, deplasate sau înstrăinate. La fel, această intervenție a fost necesară deoarece bunurile asupra cărora nu se putea administra probe că vor fi tănuite, deteriorate, înstrăinate, *a priori* nu puteau fi puse sub sechestru, facilitînd astfel ulterior persoana de a le înstrăina.

Nu în ultimul rînd menționăm că, instituirea unei măsuri asigurătorii obligă organul care-l aplică să stabilească un raport rezonabil de proporționalitate între scopul pentru care măsura de asigurare a sechestrului a fost dispusă (art. 204 alin. (1)-(3) se referă la scopurile de: (i) repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune; (ii) garantarea executării pedepsei amenzii; (iii) eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă; (iv) compensarea cheltuielilor judiciare), ca modalitate de asigurare a interesului general, și protecția dreptului persoanei acuzate de a se folosi de bunurile sale, pentru a evita să se impună o sarcină individuală excesivă.

Raționamentele expuse de Înalta Curte de Casație și Justiție din România din Decizia nr. 19/2017 sunt valabile și pentru aspectele ce vizează proiectul de

⁷ <https://constcourt.md/ccdocview.php?tip=decizii&docid=1367&l=ro>

lege în partea chestiunii de proporționalitate a aplicării măsurilor asiguratorii, prin care se menționează că:

„Proporționalitatea dintre scopul urmărit la instituirea măsurii și restrângerea drepturilor persoanei acuzate trebuie asigurată indiferent de modul în care legiuitorul a apreciat necesitatea dispunerii sechestrului, ca decurgând din lege sau ca fiind lăsată la aprecierea judecătorului. Condiția decurge atât din art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale, cât și din art. 53 alin. (2) din Constituția României, republicată (măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății). Acest punct de vedere este exprimat în practica Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Încheierea nr. 195 din data de 8 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 988/1/2016, și, respectiv, Încheierea nr. 394 din data de 11 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.757/1/2016), apreciindu-se că atunci când se dispune luarea unei măsuri asiguratorii, inclusiv de către procuror în cursul urmăririi penale, trebuie avute în vedere mai multe valori implicate în cauză, respectiv se impune o evaluare a prejudiciului produs prin infracțiune, astfel încât valoarea bunurilor sechestrate ce ar urma să fie valorificată în vederea despăgubirii părții civile să fie cât mai apropiată de valoarea prejudiciului pretins.”

Totuși, aplicarea măsurii asiguratorii în procesul penal urmărește garantarea intereselor și drepturilor părții implicate în proces, și are funcție asiguratorie pentru a asigura că bunurile asupra cărora se aplică această măsură rămân intacte. Aceleași raționamente urmărește și *Directiva 2024/1260*, care la articolul 11 alineatul 5 impune ca, ordinul de indisponibilizare a bunurilor să rămână în vigoare numai atât timp cât este necesar pentru conservarea bunurilor în vederea unei eventuale confiscări ulterioare.

În aceste condiții, pentru aplicarea sau neaplicarea măsurii asiguratorii este necesară sporirea celerității și operativității acțiunilor, însă în dispozițiile *Codului de procedură penală* se atestă lipsa unui termen în interiorul căruia instanța de judecată urmează să aplice sau nu măsura asiguratorie solicitată. Din aceste rațiuni este imperios ca asupra aplicării sau neaplicării măsurilor asiguratorii, fie instanța de judecată, fie judecătorul de instrucție urmează să se expună cel târziu în ziua imediat următoare de când a fost înaintată solicitarea, motiv pentru care a fost completat **art. 205 alin. (2)** cu aceste aspecte.

Intervențiile de la **art. 204 alin. (1)** au fost necesare pentru a se asigura că bunurile bănuțului, învinutului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile sunt pasibile sechestrării în cazul când aceste părți dețin calitatea de beneficiar efectiv, adică bunurile respective sunt în proprietate efectivă ale acestora.

Cu toate acestea, pentru a garanta compensarea cheltuielilor judiciare, prin proiectul respectiv, **art. 204 alin. (2)** este cuprinzătoare temeiurilor în vederea aplicării sechestrului asupra bunurilor învinutului sau ale inculpatului.

- Planificarea sechestrului

Actualmente *Codul de procedură penală* nu prevede o modalitate de planificare premergătoare aplicării sechestrului. Această „operațiune”

presupune derularea activităților prin care se stabilește oportunitatea aplicării unui sechestrului, printr-o analiză cost-beneficiu a bunurilor urmărite. Scopul acestei analize ar permite să se cunoască eventuala valoare a bunurilor și costul de administrare a lor. Prin *Directiva 2024/1260* se menționează la recitalul (42) că:

„(42) Atunci când natura bunurilor, inclusiv valoarea lor sau necesitatea unor condiții de gestionare specifice, o justifică, o evaluare a modului de reducere la minimum a costurilor de gestionare și a modului de conservare a valorii bunurilor ar trebui efectuată în etapa pregătirii ordinului de indisponibilizare sau, cel târziu, fără întârzieri nejustificate, după executarea ordinului de indisponibilizare. Obiectivul evaluării este de a furniza autorităților competente considerațiile relevante care trebuie luate în considerare înainte, în timpul sau după adoptarea sau executarea ordinului de indisponibilizare. Statele membre pot elabora orientări cu privire la modul în care să fie efectuată o astfel de evaluare, ținând seama de circumstanțele bunurilor care urmează să fie indisponibilizate și asigurându-se că evaluarea nu va pune în pericol executarea la timp a ordinului de indisponibilizare.”

Cu toate acestea, la art. 20 (4) și 22 (2) (a) din aceeași *Directivă 2024/1260* se specifică despre:

„4. Atunci când natura bunurilor o justifică, statele membre se asigură că autoritățile competente responsabile cu gestionarea bunurilor indisponibilizate efectuează o evaluare a circumstanțelor specifice bunurilor care ar putea face obiectul unui ordin de confiscare, pentru a reduce la minimum costurile estimate de gestionare a acestora și pentru a conserva valoarea bunurilor respective până la înstrăinarea acestora. O astfel de evaluare se efectuează cu ocazia elaborării sau, cel târziu, fără întârzieri nejustificate, după executarea ordinului de indisponibilizare.

[...]

2. Birourile de gestionare a activelor îndeplinesc următoarele sarcini:

(a) asigură gestionarea eficientă a bunurilor indisponibilizate și confiscate, fie prin gestionarea directă a bunurilor indisponibilizate și confiscate, fie prin acordarea de sprijin și expertiză altor autorități competente care sunt responsabile cu gestionarea bunurilor indisponibilizate și confiscate și cu planificarea în conformitate cu articolul 20 alineatul (4);”

Pornind de la aceste deziderate, în **art. 206¹** se instituie acțiunea de planificare a sechestrului, urmărind drept scop de a se planifica sechestrul doar a celor bunuri asupra cărora este necesară implicarea autorităților de a administra eventual aceste bunuri. Cu toate acestea, dispozițiile respective nu impun instanței temei de a respinge aplicarea sechestrului pentru faptul că nu s-au efectuat acțiuni de planificare.

De fapt planificare sechestrului este necesar de a înțelege următoarele acțiuni pe care ar trebui să le întreprindă autoritatea responsabilă de administrarea bunurilor sechestrate, or,

„(30) În situațiile în care bunurile indisponibilizate sunt perisabile, amortizabile rapid sau ale căror costuri de întreținere sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul confiscării ori care sunt prea dificil de administrat sau pot fi înlocuite cu ușurință, statele membre ar trebui să permită vânzarea bunurilor respective. [...]”

Respectiv, autoritatea care dispune aplicarea sechestrului ar trebuie să urmărească bunurile care generează cele mai mici cheltuieli de administrare sau a căror valorificare anticipată va garanta recuperarea unor valori mai mari. Evident este faptul că în cazul în care costurile de administrare a bunurilor asupra cărora se planifică aplicarea sechestrului sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul sechestrării ori care sunt prea dificil de administrat se impune de a evalua costurile de valorificare anticipată a acestor bunuri.

- Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru

Cu titlu de principiu general menționăm că oricărei persoane trebuie să i se respecte drepturile fundamentale garantate de CEDO. În acest sens, dreptul persoanei care este afectată de un sechestru este în drept să i se asigure anumite garanții, precum să cunoască motivele care au stat la baza sechestrului, dreptul de a contesta această măsură etc. Respectiv, îi este opozabil autorității care aplică sechestru de a informa persoanele ale căror drepturi sau interese pot fi afectate prin aceste măsuri de asigurare.

De altfel, în recitalul (47) din *Directiva 2024/1260* se menționează că:

„(47) Ordinele de indisponibilizare, de confiscare și de valorificare anticipată **ar trebui să îi fie comunicate fără întârzieri nejustificate** persoanei afectate. Cu toate acestea, statele membre ar trebui să poată prevedea **dreptul autorităților competente de a amâna comunicarea** ordinelor de indisponibilizare persoanei afectate din motive legate de buna desfășurare a investigației. Scopul comunicării unor astfel de ordine este, printre altele, de a-i permite persoanei afectate să le conteste. Prin urmare, o astfel de comunicare ar trebui, ca regulă generală, să indice motivul sau motivele care stau la baza ordinului în cauză. În cazul în care persoana afectată sau locul în care se află persoana afectată nu sunt cunoscute sau în cazul în care comunicarea către fiecare dintre persoanele afectate ar presupune o sarcină disproporționată pentru o autoritate competentă, ar trebui să fie posibil să se comunice **prin intermediul unui anunț public.**”

Așadar, art. 23 din *Directiva 2024/1260* impune obligația de a informa persoanele afectate, și anume:

„Statele membre se asigură că ordinele de indisponibilizare menționate la articolul 11, ordinele de confiscare menționate la articolele 12-16 și ordinele de vânzare menționate la articolul 21 **le sunt comunicate persoanelor afectate, fără întârzieri nejustificate.** Astfel de ordine cuprind motivele măsurii, precum și drepturile și căile de atac de care dispune persoana afectată în temeiul articolului 24. Statele membre pot prevedea **dreptul autorităților competente de a amâna comunicarea** ordinelor de indisponibilizare către persoana afectată atât timp cât este necesar pentru a nu fi afectată buna desfășurare a unei anchete penale.

Pornind de la aceste raționamente, proiectul se completează cu **art. 206²** care prevede modalitatea de comunicare a hotărârilor de punere a bunurilor sub sechestru. Aducerea la cunoștință a hotărârilor de sechestru are loc odată cu punerea în executare a acestora, în modul prevăzut la art. 207 alin. (1) din *Codul de procedură penală*.

Însă, concomitent cu aducerea la cunoștință a hotărârii de punere a bunurilor sub sechestru, este imperios ca persoanelor ale căror drepturi sau

interese sunt afectate de aplicarea sechestrului, să i se înmîneze, în scris, și drepturile de care dispune cu această ocazie. Printre drepturile de care dispun persoanele ale căror drepturi sau interese sunt afectate prin aceste măsuri de asigurare, se numără: dreptul de a cunoaște motivele care au stat la baza aplicării sechestrului (art. 204 și 205), dreptul de a fi asistat de un apărător, dreptul de a solicita vînzarea anticipată (art. 207¹ și art. 207²), dreptul de a solicita scoaterea bunurilor puse sub sechestr (art. 210), dreptul de a solicita înlocuirea bunurilor puse sub sechestr (art. 210¹), de a fi audiat înainte de valorificarea bunurilor puse sub sechestr (art. 207²), dreptul de a contesta punerea bunurilor sub sechestr (art. 209).

Cu toate acestea, proiectul vine să acorde dreptul autorităților competente de a amâna comunicarea hotărîrii de aplicare a sechestrului. Astfel, pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale comunicarea hotărîrii de aplicare a sechestrului poate fi amînată pînă la 30 de zile de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la solicitarea motivată a procurorului.

Instituirea termenului de 30 de zile pentru amînarea comunicării se datorează faptului că în acest interval de timp, organul de urmărire penală urmează să întreprindă acțiuni de „urmărire și identificare” a altor bunuri sau să administreze probe, să identifice „beneficiarul efectiv” al bunurilor ori să întreprindă alte acțiuni procesuale ce nu suferă amînare și care odată cunoscute proprietarului sau posesorului bunurilor sechestrate, ar putea afecta buna desfășurare a anchetei penale.

Mai mult, acest termen [de amînare a comunicării hotărîrii de sechestrare] poate fi prelungit de fiecare dată cu încă 30 de zile în aceeași ordine, adică de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la solicitarea motivată a procurorului. Totuși, prelungirile termenelor respective nu poate dura la nesfîrșit. De aceea, prelungirea termenelor poate avea loc în interiorul a 6 luni.

Această limitare a amînării de aducere la cunoștință a hotărîrii de punere a bunurilor sub sechestr este în concordanță cu art. 23 [propoziția a treia] din *Directiva 2024/1260*, și anume: „Statele membre pot prevedea dreptul autorităților competente de a amâna comunicarea ordinelor de indisponibilizare către persoana afectată **pentru a nu fi afectată buna desfășurare a unei anchete penale.**”

Pentru a corespunde raționamentelor Directivei în partea ce ține de comunicarea eficientă a hotărîrilor judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestr prin intermediul unui anunț public, este esențial să se sublinieze că anunțul are rolul de a informa persoanele afectate despre ordinele de indisponibilizare, confiscare și valorificare anticipată, permițându-le să conteste aceste măsuri. Respectiv, anunțul ar trebui să fie clar și concis, explicând natura ordinelor și motivele pentru care acestea au fost emise. Este important să se folosească un limbaj accesibil în care să se indice pe scurt, motivele care stau la baza ordinelor, pentru a permite persoanelor afectate să înțeleagă situația și să decidă asupra pașilor următori.

Așadar, anunțul ar trebui să fie publicat în locuri accesibile și relevante pentru persoanele afectate, cum ar fi site-uri oficiale, rețele sociale, platforme online ori ziare locale sau Monitorul Oficial.

- Valorificarea anticipată a bunurilor sechestrate

Codul de procedură penală prevede un mecanism de valorificare a bunurilor sechestrate pentru anumite ipoteze. O abordare similară a acestui mecanism se regăsește și la art. 21 din *Directiva 2024/1260* prin care statelor membre li se solicită să asigure posibilitatea de valorificare anticipată a bunurilor care pot face obiectul unui ordin de indisponibilizare. În vederea detalierii acestui mecanism, în recitalul (43) al *Directivei 2024/1260* se menționează că:

„(43) În situațiile în care se presupune în mod rezonabil că bunurile indisponibilizate sunt perisabile sau se depreciază rapid, prezintă costuri de întreținere care sunt disproporționate față de valoarea lor preconizată în momentul confiscării, sunt prea dificil de administrat sau pot fi înlocuite cu ușurință, statele membre ar trebui să permită vânzarea unor astfel de bunuri înaintea emiterii unui ordin de confiscare definitiv. În conformitate cu dreptul intern, decizia privind vânzarea unui bun a cărui natură este specifică ar putea face obiectul unei aprobări prealabile din partea unei autorități naționale competente. Înainte de a lua o astfel de decizie, statele membre ar trebui să se asigure că persoanei afectate, cu excepția cazurilor în care aceasta s-a sustras de la procedură sau nu poate fi localizată, i se trimite o notificare în acest sens și că, cu excepția cazurilor de urgență, i se oferă posibilitatea de a fi audiată înainte de valorificare. Statele membre ar trebui să prevadă posibilitatea exercitării unei căi de atac împotriva unui ordin de valorificare anticipată. Statele membre ar trebui să prevadă posibilitatea suspendării de către o instanță a executării unui astfel de ordin, de exemplu atunci când acest lucru este necesar pentru apărarea intereselor legitime ale persoanei afectate, în special în cazul în care există un risc de prejudiciu ireparabil. Statele membre ar trebui să prevadă, de asemenea, posibilitatea de a conferi prin lege efect suspensiv căii de atac. Statele membre ar trebui să poată imputa proprietarului sau beneficiarului real al bunurilor costurile de gestionare a bunurilor indisponibilizate, de exemplu ca o alternativă la dispunerea unei valorificări anticipate și în cazul unei condamnări definitive.”

Cu toate acestea, mecanismul național de valorificare anticipată a bunurilor sechestrate este aplicabil puțin diferit de cel specificat la art. 21 din *Directiva 2024/1260*, motiv pentru care se impune necesitatea intervențiilor la **art. 207¹ și art. 207²** din *Codul de procedură penală*.

Astfel, prin **pct. 1¹** de la art. 207¹ se asigură posibilitatea valorificării bunurilor sechestrate și în ipoteza în care bunul este prea greu de administrat, adică necesită condiții speciale (de păstrare, de gestionare etc.) și expertiză (cunoștințe de specialitate) care nu este ușor accesibilă (bunăoară, portofele electronice pentru păstrarea criptomonedelor, gestionarea eficientă a entităților, care ar trebui menținute ca entități care au capacitatea de a-și continua activitatea etc.).

Dat fiind faptul că vânzarea anticipată a bunurilor sechestrate, în esență, depozitează persoana de aceste bunuri, este necesar ca ultima să aibă posibilitate de a se expune asupra valorificării, în ședință de judecată, cu

asigurarea tuturor garanțiilor în proces. Respectiv, **alin. (2) și (2¹)** de la art. 207² vine să clarifice aceste aspecte.

Ce ține de **alin. (5) și (6)** de la art. 207², acestea au fost „transferate” din art. 229⁷ pornind de la faptul că, în esență, reprezintă aceeași valorificare anticipată.

- Etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale

Directiva 2024/1260 explică în recitalul (5) că:

„(5) Un sistem eficace de recuperare a activelor necesită urmărirea și identificarea rapidă a instrumentelor și a produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni, precum și a bunurilor suspectate a fi de origine infracțională. Astfel de instrumente, produse sau bunuri ar trebui să fie indisponibilizate pentru a se preveni dispariția lor și ulterior ar trebui să fie confiscate în urma emiterii unui ordin de confiscare în cadrul procedurilor în materie penală. Un sistem eficace de recuperare a activelor necesită, totodată, **gestionarea eficace** a bunurilor indisponibilizate și confiscate pentru a menține valoarea bunurilor respective pentru stat sau pentru a le fi restituite victimelor.”

Astfel, chiar dacă actualmente *Codul de procedură penală* reglementează etapele respective, prin intervenția la acest capitol au fost ordonate corespunzător etapele procesului de recuperare a bunurilor infracționale.

Respectiv, a fost introdusă etapa de administrare a bunurilor, etapă care este una valoroasă în procesul penal. Or, administrarea bunurilor indisponibilizate trebuie efectuată în mod eficace înainte de confiscare și trebuie să urmărească menținerea valorii lor în așteptarea unei hotărâri definitive privind confiscarea.

De aceea **art. 229¹** a fost suplinită cu această etapă, fiind suplinită și etapa executării efective a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale, care lipsea cu desăvârșire în *Codul de procedură penală*.

Mai mult, la **art. 229²** au fost listate infracțiunile de care ARBI este responsabil de a efectua urmărirea bunurilor. Aceasta suplinire corespunde spiritului *Directivei 2024/1260* în special art. 2 alin. (4) care prevede că: „Dispozițiile din capitolul II privind urmărirea și identificarea instrumentelor, a produselor sau a bunurilor se aplică tuturor infracțiunilor, astfel cum sunt definite în dreptul intern, care se pedepsesc cu privarea de libertate sau cu o măsură de siguranță privativă de libertate de cel puțin un an.”

La fel au fost clarificate ipotezele de indisponibilizare a bunurilor infracționale în **art. 229³**. Astfel că, indisponibilizarea bunurilor infracționale se poate dispune prin:

I. punere sub sechestru:

- 1) în baza ordonanței organului de urmărire penală cu autorizația judecătorului de instrucție
- 2) prin încheierea instanței de judecată

II. ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

În **art. 229⁵** se reglementează etapa de executare efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale. În acest sens a fost menționat expres

faptul că executarea hotărârile de confiscare a bunurilor are loc conform prevederilor legislației de executare. În acest sens, dispozițiile respective sunt completate de cele prevăzute în *Codul de executare*.

- Investigații financiare paralele odată cu începerea urmăririi penale

Din recitalul (14) al *Directivei 2024/1260* desprindem că, urmărirea și identificarea bunurilor într-un stadiu incipient al unei anchete penale **sunt esențiale pentru a asigura identificarea promptă** a instrumentelor, a produselor sau a bunurilor (în legislația națională se acoperă parțial prin noțiunile de „bun infracțional”, în sensul art. 6 pct. 4⁴) din *Codul de procedură penală* și „bunuri” în sensul art. 132¹ din *Codul penal*) care ar putea fi confiscate ulterior, inclusiv a bunurilor având legătură cu activități infracționale situate în alte jurisdicții, facilitând astfel cooperarea transfrontalieră. Pentru a se asigura că **se acordă suficientă prioritate investigațiilor financiare** [inclusiv paralele] în toate statele membre, astfel încât să se poată combate infracțiunile de natură transfrontalieră, este necesar **să li se solicite autorităților competente să lanseze urmărirea activelor din momentul** în care există o suspiciune **de activitate infracțională** care este **susceptibilă să genereze beneficii economice substanțiale**. Atunci când stabilesc dacă beneficiul economic este susceptibil să fie substanțial, statele membre ar trebui să poată fixa praguri minime pentru valoarea produselor preconizate sau permite evaluarea de la caz la caz de către autoritățile competente. Pentru a permite suficientă flexibilitate în ceea ce privește lansarea investigațiilor financiare, statele membre ar trebui să poată limita sfera de cuprindere a acestora la investigațiile referitoare la infracțiuni susceptibile de a fi fost săvârșite în cadrul unei organizații criminale.

În acest sens, dispozițiile **art. 274 alin. (3²)** vin să răspundă acestui deziderat ce reiese din art. 4 alin. (3) din *Directiva 2024/1260* care prevede că:

„(3) Atunci când se inițiază o investigație în legătură cu o infracțiune care este probabil să genereze beneficii economice substanțiale, autoritățile competente efectuează imediat investigații privind urmărirea activelor în temeiul alineatului (1). Statele membre pot limita sfera de cuprindere a acestor investigații privind urmărirea activelor la investigații referitoare la infracțiuni care sunt susceptibile să fi fost săvârșite în cadrul unei organizații criminale.”

Astfel, odată cu începerea urmăririi penale cu privire la una sau mai multe infracțiuni dintre care una este de natură să genereze avantaje economice în proporții mari **și există bănuială rezonabilă ca a fost săvârșită de un grup criminal organizat ori de o organizație criminală**, sau dacă a fost săvârșită infracțiunea prevăzută la art. 243 din *Codul penal*, procurorul dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele.

- Asigurarea coordonării executării efective a hotărârilor penale

Procesul penal este structurat pe trei faze, expres reglementate de legiuitor, respectiv: urmărirea penală, judecata și executarea hotărârii penale. Procesul penal în ansamblul său a fost gândit, ca reprezentând acel „spațiu” în

care se combate fenomenul de infracționalitate, judecarea și tragerea la răspundere penală a făptuitorilor, într-o manieră prin care să se realizeze atât funcția coercitivă, cât și preventiv-educativă a legii penale. Astfel, ori de câte ori se săvârșește o faptă penală, cel găsit vinovat de instanțele penale printr-o hotărâre definitivă trebuie să suporte constrângerea pedepsei, care se realizează în ultima etapă a procesului penal, respectiv în faza de executare a hotărârii penale definitive.

Fiind o fază distinctă a procesului penal, aceasta are un obiect generic al activității desfășurate distinct de obiectul pe care îl urmărește activitatea de urmărire penală sau activitatea de cercetare judecătorească, pentru că realizarea legii penale și a justiției presupune punerea în aplicare efectivă a dispozițiilor și sancțiunilor pe care le conține hotărârea penală prin care s-a soluționat definitiv raportul de conflict. Faza de executare a hotărârii penale reglementează astfel toate acele dispoziții procedurale penale care consacră modalitățile efective prin care se aduce la îndeplinire o hotărâre penală, indiferent dacă aceasta stabilește pedepse privative de libertate, amenzi penale, măsuri de siguranță, cheltuieli judiciare etc.,

Trebuie amintit faptul că principiul legalității care guvernează faza de urmărire penală și cea de judecată reprezintă un imperativ al etapei executării hotărârii (alături de celelalte principii de drept), prin prisma consecințelor juridice care se nasc în planul drepturilor și libertăților individului sau al bunurilor acestuia. Singurul temei al activității de executare trebuie să îl reprezinte o hotărâre judecătorească definitivă (sentință, decizie) prin care s-a soluționat în mod legal procesul penal, în care s-au clarificat toate aspectele legate de latura penală și de latura civilă a cauzei.

Faza de executare a hotărârilor penale, ca etapă finală a procesului penal, presupune efectuarea unui complex de acte succesive și coordonate, care sunt aduse la îndeplinire de către instituțiile și organele care sunt învestite de lege pentru a executa hotărârii penale.

Totuși, pentru a aduce la îndeplinire hotărârile penale în care statul Republica Moldova a fost prejudiciat ca urmare a săvârșirii faptelor penale sau dispusă confiscarea specială ori confiscarea extinsă, **se impune ca coordonarea executării acestora să se facă de procuror.**

Rațiunea ca **procurorul să coordoneze executarea** hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, derivă din împrejurarea că, atât la faza de urmărire penală cât și la judecată, participarea procurorului este un „element” obligatoriu fără de care procesul penal nu ar fi fost inițiat și nici finalizat.

De asemenea, legiuitorul a prevăzut, că procesul penal are ca scop, printre altele, protejarea statului de infracțiuni, iar procurorul este persoana care, exercită sau, după caz, conduce în numele statului urmărirea penală, și are funcție de acuzator de stat, adică reprezintă învinuirea în numele statului (art. 51 din *Codul de procedură penală*).

Din nota explicativă la Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori⁸ se desprinde că „în unele sisteme de justiție penală procurorii au și alte atribuții. Ei pot fi chemați să elaboreze și să pună în aplicare politici penale naționale (adaptându-le, dacă este cazul, realităților regionale și locale), să conducă, să îndrume sau să supravegheze investigațiile, să se asigure că victimele beneficiază de o asistență efectivă, să decidă cu privire la alternative la urmărirea penală **sau să supravegheze executarea hotărârilor judecătorești**”⁹. După cum observăm că în diverse sisteme de drept, procurorii au și atribuții conferite fazei de executare. Prin urmare, procurorul urmează să asigure coordonarea executării efective a hotărârilor prin care a fost dispusă confiscarea bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată, intervenție inclusă la **art. 468**. Așadar, procurorul nu va efectua un control de supraveghere asupra modului de executare a hotărârilor în materie penală, ci va interveni „ca coordonator” la anumite etape procesuale de executare. Scopul acestei coordonări asigură funcția Procuraturii de apărare a intereselor generale ale societății și ordinea de drept. Aceste deziderate nu sunt contrare Constituției, or art. 124 alin. (1) prevede că „Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.”

Pentru a asigura o coerență în legislație, se impune atribuirea în sarcina procurorului a obligațiilor ce vizează faza de executare a hotărârilor intervenții necesare în **art. 5 lit. a)** din *Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură*.

Procurorul la rândul său, urmează să întreprindă acțiuni de implicare a altor organe la executarea hotărârilor, cum ar fi dispunerea delegației ARBI-ului de a efectua investigațiilor financiare pentru urmărirea și identificarea bunurilor în vederea executării hotărârii definitive de confiscare sau alte acțiuni care ar trebuie să asigure coordonarea executării efective a hotărârilor penale. Respectiv, acesta trebuie să acționeze în condiții de legalitate, profesionalism și operativitate, pentru realizarea interesului unei bune justiții penale.

- Modul de soluționare a chestiuni apărute în procesul de executare a hotărârilor de confiscare

În prevederile art. 13 din *Directiva 2024/1260*, intitulat „Confiscarea aplicată terților”, se menționează despre faptul că este necesară luarea măsurilor pentru a permite confiscarea bunurilor care, în mod direct sau indirect, au fost

⁸ <https://rm.coe.int/16807482b3>

⁹ Vezi Recomandarea Rec(2000)19 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, *privind rolul organelor de urmărire penală în sistemul de justiție penală*, 06 octombrie 2000, articolul 3. Vezi și *Linii directoare privind rolul procurorilor* adoptate de Congresul al VIII-lea al ONU pentru Prevenirea Criminalității și Tratatamentul Infractorilor, Havana, Cuba, 27 august - 7 septembrie 1990, articolul 11

transferate de către o persoană suspectată sau acuzată unor părți terțe sau care au fost achiziționate de către părți terțe de la o persoană suspectată sau acuzată.

De asemenea, confiscarea aplicată terților ar trebui să se extindă atât asupra persoanelor fizice, cât și a persoanelor juridice, fără a se aduce atingere dreptului părților terțe de a fi audiate, inclusiv dreptului de a invoca dreptul de proprietate asupra bunurilor în cauză. În orice caz, nu ar trebui să fie afectate drepturile terților de bună credință, deziderat desprins din recitalul (28) al *Directivei 2024/1260*.

În acest sens, proiectul vine cu reglementări a ipotezelor ce pot apărea în procesul de executare a hotărârilor de confiscare. Dispozițiile **art. 469 alin. (1) pct. 17³**), **art. 471 alin. (3)** și **art. 471²** reglementează modul de soluționare a cazurilor de punere în executare a hotărârilor judecătorești de confiscare a bunurilor.

Scopul intervenției respective se reduce la aceea că în cazul în care există o hotărâre de confiscare „în alb” (confiscarea doar a valorii fără identificarea bunurilor), atunci această valoare trebuie „convertită” cu valoarea bunurilor identificate ulterior în procesul de executare a hotărârii de confiscare.

Respectiv, în ipotezele în care în procesul de executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscare se constată că: (i) bunurile obiect al confiscării se află în proprietate sau în posesia unei persoane terțe, în condițiile art. 106² din *Codul penal* despre care instanța nu a avut cunoștință; sau (ii) au fost identificate bunuri ce provin din activitate infracțională care se află în proprietate sau posesia unei persoane terțe în condițiile art. 106² din *Codul penal*), atunci procurorul urmează să înainteze un demers în instanța de judecată pentru a soluționa modul de punere în executare a hotărârii respective, adică să explice cum urmează a fi executată hotărârea respectivă.

Un moment important este de specificat că dispoziția art. 471² din *Codul de procedură penală* face trimitere la art. 106² din *Codul penal*. Trimiterea respectivă se impune pentru a specifica clar când se întrunesc condițiile de confiscare a bunurilor din contul persoanelor terțe, or art. 106² din *Codul penal* descrie ipotezele confiscării aplicate terților. Acest fapt va permite instanței dar și procurorului împreună cu organul care pune în executare hotărârea să înțeleagă mai bine modul și condițiile de aplicare a acestei instituții juridice.

Astfel demersul în cauză va fi examinat de către instanța care a pronunțat hotărârea de confiscare (**art. 470**), pornind de la rațiunea că instanța respectivă cunoaște particularitățile cauzei penale asupra căreia s-a pronunțat, fiindu-i pusă sarcina să „explice” modul de executare a hotărârii pronunțate.

La examinarea demersului, participarea organului care pune în executare hotărârea precum și proprietarul bunului sau persoanele ale căror drepturi ori interese pot fi afectate este obligatorie. În acest sens, instanța trebuie să depună diligență pentru a înștiința în special proprietarul bunului astfel încât ultimul să poată să-și exprime poziția în fața instanței referitor la bunuri.

Și nu în ultimul rând, dispozitivul încheierii trebuie să cuprindă dispoziția expresă fie de confiscare specială (art. 106 din *Codul penal*), fie de confiscare extinsă (art. 106¹ din *Codul penal*), fie confiscarea aplicată terților (art. 106² din

Codul penal), cu indicarea elementelor de identificare a bunurilor, precum și din contul cărei persoane se confiscă aceste bunuri.

- Procedura de confiscare în cazul încetării urmăririi penale

Dispozițiile art. 3 (6) din *Directiva 2024/1260* definește „confiscare” ca fiind o depozitare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune. Astfel, prin completarea **art. 285 alin. (6)¹** se instituie procedura de aplicare a măsurilor de siguranță a confiscării speciale sau extinse a bunurilor persoanei atunci când procurorul încetează urmărirea penală pe temeiuri de nereabilitare, or confiscarea reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate garantat de art. 46 din *Constituție* și art. 1 Protocolul 1 la CEDO care, de fapt, trebuie să asigure un just echilibru între părți. În susținerea acestui deziderat desprindem că:

„344. Curtea a acordat importanță unei serii de garanții procedurale disponibile în cadrul procedurilor de confiscare, cum ar fi: caracterul contradictoriu al acestora [*Yildirim împotriva Italiei* (dec.); *Perre împotriva Italiei* (dec.)]; comunicarea în prealabil a probelor acuzării (*Grayson și Barnham împotriva Regatului Unit*, pct. 45, în cazul unei ședințe publice); posibilitatea părții de a prezenta înscrisuri și martori [*Butler împotriva Regatului Unit* (dec.); *Perre împotriva Italiei* (dec.)], posibilitatea de a fi reprezentat legal de un avocat angajat în privat [*Butler împotriva Regatului Unit* (dec.)]; prezumția caracterului penal al activelor poate fi infirmată de parte (*Geerings împotriva Țărilor de Jos*, pct. 44); instanța dispune de marja de apreciere de a nu aplica prezumția, în cazul în care consideră că aplicarea acesteia ar genera un risc grav de nedreptate (*Phillips împotriva Regatului Unit*, pct. 43); dacă a fost efectuată o evaluare individuală cu privire la ce bunuri ar trebui confiscate în lumina situației de fapt din cauză (*Rummi împotriva Estoniei*, pct. 108; *Silickienė împotriva Lituaniei*, pct. 68); în ansamblu, dacă reclamantului i s-a oferit ocazia rezonabilă de a-și prezenta argumentele în fața instanțelor interne (*Veits împotriva Estoniei*, pct. 72 și 74; *Jokela împotriva Finlandei*, pct. 45; *Balsamo împotriva San Marino*, pct. 93); având în vedere perspectiva globală asupra procedurii în cauză (*Denisova și Moiseyeva împotriva Rusiei*, pct. 59)¹⁰.

Mai mult decât atât, recitalul (30) al *Directivei 2024/1260* scoate în evidență aspectele ce țin de posibilitatea aplicării confiscării în situațiile când nu este posibilă obținerea unei condamnări.

„(30) Confiscarea ar trebui să fie posibilă atunci când nu este posibilă o condamnare definitivă din motive de boală, sustragere sau deces al persoanei suspectate sau acuzate. Confiscarea ar trebui să fie posibilă și în cazul în care termenele de prescripție prevăzute în dreptul intern pentru infracțiunile relevante sunt mai mici de 15 ani și au expirat după inițierea procedurilor penale. În astfel de cazuri, confiscarea ar trebui permisă numai atunci când procedurile penale ar fi putut conduce la o condamnare definitivă pentru o infracțiune în absența unor astfel de circumstanțe cel puțin pentru infracțiunile de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale și atunci când instanța are convingerea că instrumentele, produsele sau bunurile care urmează să fie confiscate provin din infracțiune sau sunt direct sau indirect legate de aceasta. În cazurile de boală și de sustragere, existența unor proceduri *in absentia* în statele membre ar trebui să fie suficientă pentru respectarea obligației de a permite o

¹⁰ https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_1_protocol_1_rum

astfel de confiscare. Este important să se reamintească faptul că organismele internaționale au indicat potențialul confiscării în absența unei condamnări ca modalitate de a aborda obstacolele din calea confiscării câștigurilor ilicite, pe care le reprezintă imunitatea și amnistia.”

Aceste rațiuni sunt inserate cu titlu de dispoziții în art. 15 al *Directivei* 2024/1260 care impun confiscarea bunurilor care nu se bazează pe o hotărâre de condamnare. Respectiv:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite, în condițiile prevăzute la alineatul (2) de la prezentul articol, confiscarea instrumentelor, a produselor sau a bunurilor menționate la articolul 12 sau a produselor sau a bunurilor transferate unor terți, astfel cum se menționează la articolul 13, atunci când au fost inițiate proceduri penale, dar nu au putut fi continuate din unul sau mai multe dintre următoarele motive:

- (a) boala persoanei suspectate sau acuzate;
- (b) sustragerea persoanei suspectate sau acuzate;
- (c) decesul persoanei suspectate sau acuzate;
- (d) termenul de prescripție a răspunderii penale prevăzut în dreptul intern pentru infracțiunea relevantă este mai mic de 15 ani și a expirat după inițierea procedurilor penale.

(2) Confiscarea în absența unei condamnări prealabile în temeiul prezentului articol este limitată la cazurile în care, în absența circumstanțelor prevăzute la alineatul (1), ar fi fost posibil ca procedurile penale relevante să conducă la pronunțarea unei hotărâri de condamnare penală cel puțin pentru infracțiunile de natură să genereze, direct sau indirect, beneficii economice substanțiale și la cazurile în care instanța națională are convingerea că instrumentele, produsele sau bunurile care urmează să fie confiscate provin din infracțiune sau sunt direct sau indirect legate de infracțiunea respectivă.”

În acest sens, *Codul de procedură penală* vine cu un capitol nou, **Capitolul VIII¹**, care reglementează această procedură, în cazul în care procurorul încetează urmărirea penală pe temeiuri de nereabilitare, dispunând în același timp măsuri de siguranță.

Prin urmare, procurorul care va dispune încetarea urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare, urmează să înainteze în instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță, un demers motivat privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale. Cu toate acestea, demersul respectiv ar urma să fie însoțit de actele care interesează soluționarea confiscării date, dar nu de cauza penală instrumentată, or examinarea chestiunii în cauză ține de aspectele privind dispunerea confiscării.

Totuși, se instituie un termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii sale în interiorul căreia urmează să se adreseze instanței de judecată.

Demersul respectiv urmează a fi examinat în ședința de judecată cu participarea obligatorie a procurorului, precum și cu citarea proprietarului bunului sau ale persoanelor care consideră că drepturile sau interesele sale pot fi afectate, prin care se li se acorde posibilitatea să depună o referință în acest sens. Totuși, neprezentarea părților legal citate, dar și nedepunerea referinței nu ar trebui să împiedice examinarea demersului, însă nu în ultimul rând ca instanța să se asigure că a depus efort să înștiințeze persoanele respective.

Evident că după examinarea demersului privind dispunerea confiscării speciale sau extinse a bunurilor infracționale instanța de judecată, prin încheiere, care se atacă cu recurs, poate dispune:

a) respinge propunerea și dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;

b) admite propunerea și dispune confiscarea bunurilor.

Nu în ultimul rând menționăm că, art. 210 alin. (2) din *Codul de procedură penală* prevede că, organul de urmărire penală sau instanța de judecată **este în drept să mențină bunurile sub sechestrul** și după încetarea procesului penal, scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau achitarea persoanei, **în termen de o lună de la rămânerea definitivă** a hotărârii respective.

Pentru a avea o certitudine cu privire la durata termenului măsurii de asigurare a sechestrului în cazul în care se va examina demersul procurorului privind dispunerea confiscării bunurilor, la **art. 210 alin. (2)** se stabilește că efectul sechestrului aplicat se menține pe perioada soluționării demersului în ordinea prevăzută la capitolul VIII¹ din titlul III, partea specială.

În aceeași ordine de idei, menționăm că la judecarea cauzei, în special în ședința preliminară este posibilă încetarea procesului penal. Dispozițiile art. 332 și 350 prevăd aceste ipoteze.

De aceea, în vederea asigurării unei consecvențe de reglementare a aspectelor ce țin de confiscarea bunurilor în cazul încetării urmăririi penale [în cazul intervenției termenului de prescripție, amnistiei ori decesului făptuitorului], la **art. 332 alin. (6)** se instituie obligația instanței de judecată de a examina chestiunile privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor. În acest sens, în ședința prezența procurorului este obligatorie, urmînd a se asigura și citarea proprietarului sau persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate prin confiscare, care trebuie să li se solicite să-și prezinte poziția referitor la aceste aspecte.

Totuși, pentru a asigura că în cauza penală există suficiente informații despre bunurile puse sub sechestrul care ar putea fi eventual confiscate, este necesar ca la materialele cauzei penale să existe informații suficiente cu privire la aceste bunuri și persoanele care dețin un drept de proprietate sau posesiune. Informațiile respective vor facilita examinarea chestiunii privind confiscarea specială sau extinsă a bunurilor. Din aceste motive, **art. 296 alin. (2¹)** instituie în sarcina procurorului de a insera în partea de expunere a rechizitoriului informații despre: a) bunul pus sub sechestrul, inclusiv informații ce permit identificarea acestuia; b) valoarea estimată sau reală a bunului în momentul aplicării sechestrului; c) proprietarul sau posesorul bunului sechestrat, inclusiv beneficiarul efectiv, în cazul în care astfel de informații sunt cunoscute; d) locul de păstrare ori autoritatea care are în administrare bunul pus sub sechestrul.

Avînd în vedere că, dispozițiile **art. 350 alin. (1)** impun ca odată cu încetarea procesului penal, instanța să decidă și asupra chestiunilor prevăzute în art. 285 alin. (6), este imperios ca să se facă trimitere la mecanismul de examinare a chestiunii privind confiscarea bunurilor stabilit la art. 332 alin. (6), care se va aplica în mod corespunzător.

Aceeași abordare este consfințită și la procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical, prevăzut la Capitolul II, titlul III, partea specială. Astfel că, la **art. 499 alin. (3)** se face trimitere la același mecanism de examinare a chestiunii privind confiscarea bunurilor stabilit la art. 332 alin. (6), care se va aplica în mod corespunzător.

Pentru a oferi o claritate cu privire la dispozițiile referitoare la confiscarea bunurilor în cazul deliberării și adoptării sentinței este imperios a se opera modificări în acest sens. De aceea, în **art. 385, 388, 391, 395, 396 și 397** s-au ajustat dispozițiile corespunzătoare cu trimitere la condițiile ce pot fi întrunite la deliberare în cazul confiscării speciale (art. 106 din *Codul penal*), confiscării extinse (art. 106¹ din *Codul penal*) sau confiscării aplicate terților (art. 106² din *Codul penal*).

- Recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești

În partea ce ține de trimiterea spre recunoaștere și executare a hotărârii judecătorești naționale în străinătate, la **art. 559¹ și 559²** au fost stabilite temeiurile când pot fi executate în străinătate hotărârile naționale. La fel, fiind reglementată și autoritatea responsabilă – Ministerul Justiției – prin intermediul căruia poate fi transmisă hotărârea.

Mai mult ca atât, au fost specificate și unele particularități de recunoaștere și punere în executare a hotărârilor judecătorești de confiscare, aspecte reglementate la **art. 559³ și 559⁴**. Particularitățile respective au fost preluate din *Regulamentul (UE) 2018/1805*.

Au fost clarificate ipotezele în care bunurile infracționale sau contravaloarea acestora, confiscate de instanțele naționale, care se află peste hotarele țării, se fie repatriate în cadrul asistenței juridice internaționale. În acest sens, **art. 559⁴** din *Codul de procedură penală* și **art. 113¹** din *Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală* reglementează că în baza acordului negociat, în conformitate cu prevederile tratatele internaționale sau în condiții de reciprocitate bunurile vor putea fi repatriate.

III. Modificările la Codul de executare

- Atribuirea noilor competențe Serviciului Fiscal de Stat de a executa hotărâri judecătorești în materie penală

Chiar dacă *Codul de executare* prevede modalitatea de executare a hotărârilor de confiscare, în procesul de executare era antrenat executorul judecătoresc. Totuși, satul are un șir de instituții abilitate cu atribuții care ar asigura suficient funcționarea mai multor mecanisme, printre care și cele de executare a creanțelor fiscale, care într-un final sunt în interesul statului.

Recitalul (54) din *Directiva 2024/1260* menționează că:

„(54) Un sistem de recuperare eficace **necesită eforturi concertate din partea unei game largi de autorități, inclusiv** autoritățile de aplicare a legii, care includ la rândul lor autoritățile din domeniul vamal, **autoritățile fiscale și autoritățile de recuperare a impozitelor**, în măsura în care acestea sunt

competente în materie de recuperare a activelor, birourile de recuperare a activelor, autoritățile judiciare și autoritățile de gestionare a activelor, inclusiv birourile de gestionare a activelor. Pentru a asigura o acțiune coordonată a tuturor autorităților competente, este necesar să se stabilească o abordare mai strategică a recuperării activelor și să se promoveze o cooperare mai strânsă între autoritățile relevante, precum și să se obțină o imagine de ansamblu clară asupra rezultatelor procesului de recuperare a activelor. [...]"

De altfel, recitalul (60) din *Directiva 2024/1260* îndeamnă că „Adoptarea unor norme minime nu împiedică statele membre [...] să prevadă norme mai cuprinzătoare referitoare la indisponibilizare și confiscare [...] , cu condiția ca aceste măsuri și dispoziții naționale să nu submineze obiectivul prezentei directive.”.

În raportul „*Good Practices in Accelerating the Capture of Illicitly-Acquired Assets*” publicat pe site-ul UNICRI¹¹ au fost analizate diferite mecanisme pe care statele le pot adopta pentru a accelera confiscarea activelor dobândite ilegal, subliniind importanța recuperării acestora în lupta împotriva crimei organizate și a corupției, cu scopul de a susține dezvoltarea. Respectiv, scoatem în evidență unele pasaje din acest raport în care sunt prevăzute cele mai bune practici în care la confiscarea activelor participă autoritățile fiscale.

„Țările au instituit mecanisme accelerate de sechestrare și confiscare a activelor dobândite ilegal, cum ar fi confiscarea civilă, acordurile de recunoaștere a vinovăției (reconcilierea sau soluționarea negociată a cauzelor penale), confiscarea extinsă și confiscarea pe baza valorii, precum și **competențe extinse ale autorităților fiscale** și vamale.

[...]

„Irlanda reprezintă o excepție pozitivă în cadrul Uniunii Europene, fiind lider la nivel mondial în ceea ce privește procedurile civile de confiscare, precum și alte forme de mecanisme accelerate de confiscare, de exemplu **cu ajutorul autorităților fiscale** și de protecție socială abilitate.”

[...]

„Chiar dacă o infracțiune producătoare de venit poate fi urmărită penal cu succes, anchetatorii ar trebui să fie întotdeauna pregătiți să sesizeze entitățile fiscale cu privire la anumite aspecte ale cazului și să coopereze bine cu aceste autorități. Jurisdicțiile cu cel mai mare grad de succes în recuperarea activelor dobândite ilicit sunt cele în care poliția și/sau procurorii au stabilit canale de coordonare și sesizare cu autoritățile fiscale (de exemplu, în unele jurisdicții, peste 90% din activele dobândite ilicit și adesea nedeclarate sau declarate la o valoare inferioară celei reale, sunt recuperate prin sesizarea autorității fiscale).”

[...]

„Cazul [Jerome Cahuzac, n.a.] nu numai că a demonstrat modul în care cooperarea crescândă între țări (de exemplu, Franța, Elveția și Singapore) poate ajuta la anchetarea infractorilor condamnați, dar a subliniat, de asemenea, modul în care **legile fiscale pot fi aplicate pentru a recupera activele obținute ilegal**. Cazul servește drept exemplu pentru modul în care autoritățile fiscale pot sprijini autoritățile responsabile cu aplicarea legii în investigațiile în curs și modul în care **legile fiscale pot fi utilizate în combaterea corupției, a mitei și a recuperării activelor furate**.”

¹¹ <https://unicri.it/sites/default/files/2024-07/Good%20Practices%20in%20Accelerating%20the%20Capture%20of%20Illicitly-Acquired%20Assets.pdf>

Având în vedere aceste raționamente, dar și analizele diferitor mecanisme ale statelor, se observă că autoritățile fiscale sunt cele mai potrivite de a combate recuperarea activelor. În cazul Republicii Moldova, Serviciul Fiscal de Stat ar fi cea mai indicată autoritate publică care să execute hotărârile judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată – intervenție necesară în **art.172 și art. 174** din *Codul de executare*.

Totuși, modalitatea de executare a diferitor hotărâri penale presupune implicarea mai multor autorități, cum ar fi, Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Mediului sau Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor, instituită în baza *Hotărârii Guvernului nr. 1447/2016*¹². În acest sens, dispozițiile **art. 293** vin să reglementeze care autoritate este responsabilă de anumite bunuri confiscate.

- Capitol nou – Executarea silită a cazurilor speciale

Odată cu atribuirea competenței Serviciului Fiscal de Stat de a executa hotărârile judecătorești în materia penală, este necesară o reglementare specială în acest sens. Or, materiei penale trebuie să i se aplice reglementările dispozițiile de executare. Astfel, *Codul de executare* a fost completat cu **Capitolul XXVIII¹ Executarea silită a cazurilor speciale**.

Prin cazuri speciale de executare silită se înțelege procedurile de executare în materie penală date spre executare în competența Serviciului Fiscal de Stat. Astfel, art. 172 și 174 specifică faptul că, hotărârea judecătorească cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată se execută de Serviciul Fiscal de Stat. Aceste cazuri sunt prioritizate pentru a asigura o reacție rapidă și eficientă în recuperarea bunurilor sau a sumelor datorate.

Serviciul Fiscal de Stat inițiază procedura de executare silită pe baza hotărârilor judecătorești. Este esențial ca, odată cu demararea procedurii, condamnatul și procurorul să fie informați, asigurându-se transparența procesului.

În același timp, Serviciul Fiscal de Stat ar putea să colaboreze cu executorii judecătorești pentru confiscarea bunurilor care se află pe teritoriul național. De asemenea, în situația în care este necesară identificarea bunurilor confiscate peste hotarele țării, Serviciul Fiscal de Stat poate solicita contribuția ARBI-ului, inclusiv și în cazul identificării urmăririi bunurilor deținute prin intermediul terțelor persoane.

În procedura de executare silită a cazurilor speciale de executare pot fi aplicate măsuri de asigurare. Aceste măsuri sunt prevăzute în capitolul 9 din Titlu 10 din *Codul fiscal*, care se aplică în mod corespunzător. Persoanele afectate de aceste măsuri au dreptul să le conteste în instanță.

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138039&lang=ro

Procedura de executare poate fi suspendată. Aceasta se poate întâmpla dacă, cu aprobarea procurorului, se constată că recuperarea integrală a sumelor devine imposibilă. SFS este obligat să informeze persoanele afectate și să ia măsuri pentru identificarea circumstanțelor care ar putea permite recuperarea sumelor.

De altfel este posibilă și reluarea procedurii de executare silită. Aceasta poate avea loc la propunerea procurorului sau din oficiu, odată ce motivele suspendării au dispărut. Comunicarea acestei reluări este esențială pentru toate părțile implicate.

Procedura de executare silită încetează în situațiile, cum ar fi executarea integrală a hotărârii sau recuperarea totală a sumelor. Serviciul Fiscal de Stat are obligația de a informa persoanele afectate despre încetarea procedurii. Încetarea procedurii se dispune printr-un act motivat emis de Serviciul Fiscal de Stat, care trebuie să conțină informații clare și detaliate despre situația respectivă. Acest act poate fi contestat în termen de 10 zile de la comunicare.

Respectiv, la **art. 472¹** din *Codul de procedură penală* se reglementează procedura de contestare a actelor de executare silită ce privesc cazurile speciale, așa cum sunt prevăzute în Capitolul XXVIII¹, titlul V, cartea a doua din *Codul de executare*. Acesta detaliază dreptul persoanelor afectate de actele de executare să le conteste în fața judecătorului de instrucție din raza de activitate a organului de executare respectiv, oferind astfel un mecanism juridic pentru protecția drepturilor lor în fața măsurilor de executare silită.

După rămânerea definitivă a actului privind încetarea procedurii, Serviciul Fiscal de Stat trebuie să anuleze măsurile de asigurare, dacă au fost aplicate. Este important de subliniat că procedura încetată nu poate fi reluată, asigurând stabilitate pentru persoanele afectate.

În același timp în cadrul procedurii de executare silită a în cazuri speciale de executare, pot apărea anumite chestiuni dificile de a fi executate. Respectiv, în cazul în care se constată transferul bunurilor confiscate către terțe persoane, Serviciul Fiscal de Stat va solicita procurorului să înainteze un demers în instanță pentru soluționarea modului de punere în executare a hotărârii judecătorești cu privire la confiscarea bunurilor în condițiile art. 471² din *Codul de procedură penală*. Aceasta evidențiază complexitatea și provocările întâmpinate în procesul de executare silită.

IV. Intervenții la Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală

În special s-a reglementat măsurile de indisponibilizare care pot fi aplicate în cadrul asistenței juridice internaționale. Astfel, instituția amânării măsurilor de indisponibilizare, precum și amânarea recunoașterii sau executării hotărârilor de confiscare din *Regulamentul (UE) 2018/1805*, a fost preluat și transpus în legislația națională.

La fel a fost reglementat și modul de repatriere a bunurilor către statul Republica Moldova. În acest sens, Ministerul Justiției împreună cu Ministerul

Finanțelor urmează să negocieze cu statul de executare modul de restituire a bunurilor infracționale confiscate sau valoarea acestora, iar autoritățile naționale au obligația să întreprindă măsurile necesare pentru a repatria bunurile confiscate.

V. Modificarea Legii nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații

Prin Legea nr. 286/2023 pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) au fost operate modificări substanțiale în Codul de procedură penală și Legea nr. 59/2012, astfel încât scopul urmărit a fost **delimitarea activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal (Secțiunea V, Partea generală titlul IV capitolul III din Codul de procedură penală) de activitatea specială de investigații efectuată în afara procesului penal (Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații)**

În acest sens, printre sarcinile activității speciale de investigații trasate în Legea nr. 59/2012 prevăzute la art. 2, se regăsește „**colectarea informațiilor privind posibilele fapte sau evenimente care ar putea periclita ordinea publică** sau siguranța în locurile de detenție”. Respectiv, ARBI-ul, ca și birou de recuperare a activelor, așa cum sugerează și Directiva 2024/1260 trebuie să fie împuternicit să urmărească și să identifice bunurile care ar putea fi confiscate ulterior, să li se asigure acces la informațiile necesare în condiții clare și să poată efectua schimb rapid de informații, în mod spontan sau la cerere.

Deci, prevederile art. 5 (2) (a) din Directiva 2024/1260 impun ca birourile de recuperare a activelor să **urmărească și identifice** instrumentele, produsele sau bunurile atunci când este necesar pentru a sprijini alte autorități naționale competente responsabile de investigații privind urmărirea activelor.

ARBI-ul, în calitate de birou de recuperare a activelor, îi este limitată activitatea specială de investigații din afara procesului penal, pentru a putea colecta informații în vederea urmăririi și identificării bunurilor care nu au o proveniență legală, precum și este în imposibilitate de a-și desfășura atribuțiile în corespundere cu scopul activității sale.

Pornind de la aceste deziderate se constată necesitatea de a ajusta sarcinile activității speciale de investigații trasate în Legea nr. 59/2012 prin completarea **art. 2 cu lit. g)** în care să se specifice clar că o altă sarcină pentru activitatea specială de investigație este și asigurarea executării hotărârilor judecătorești în materie penală cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor, repararea prejudiciului cauzat de infracțiune statului și compensarea cheltuielilor de judecată.

În același timp, urmează a include drept temei, la **art. 19 alin. (2) pct. 2)**, necesitatea urmăririi și identificării bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor asigurătorii, măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării, pentru a putea permite ARBI-ului să-și exercite atribuțiile corespunzător. În acest sens, pentru a ne asigura că sub pretextul acestui temei nu se vor „regăsi,” și alți subiecți care pot efectua activitate specială de investigații prevăzuți la art. 6 din Legea nr. 59/2012, **art. 19** se completează cu

alin. (5) în care se menționează expres că măsurile speciale de investigații dispuse în baza temeiului prevăzut la art. 19 alin. (1) pct. 2) lit. c) **se efectuează exclusiv** de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale ca subdiviziune specializată din cadrul Centrului Național Anticorupție.

VI. Intervenții în Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale

- Extinderea atribuțiilor ARBI-ului

Pornind de la faptul că ARBI îi sunt extinse anumite competențe, evident că acestea ar trebui valorificate nu numai în vederea infracțiunilor limitate, ci și pentru un spectru mai larg.

Prin urmare, la **art. 5** proiectul vine să extindă atribuțiile ARBI-ului de a efectua investigații financiare, de a gestiona sistemul informatic de evidență a bunurilor sechestrate și a hotărârilor de sechestru și confiscare, de a participa la negocierea repatrierii bunurilor confiscate, de a coopera cu organismele și agențiile de specialitate ale Uniunii Europene. În acest sens, evident că aceste atribuții, pe lângă cele de evaluare, administrare și valorificare (art. 5 lit. b)), de ținerea evidenței bunurilor infracționale indisponibilizate (art. 5 lit. c)), de negocierea repatrierii bunurilor infracționale (art. 5 lit. d)), de cooperare internațională și schimb de informații (art. 5 lit. e)), de colectare și analiză a datelor statistice (art. 5 lit. f)) ar fi trebuit aplicate în privința tuturor infracțiunilor incriminate de *Codul penal*. Astfel, dispozițiile **art. 2 alin. (2¹) și (5)** vin să specifice acest fapt.

- Extinderea drepturilor ARBI-ului

Cu toate că ARBI-ul îi sunt conferite anumite drepturi și obligații grație dispozițiilor art. 6, se atestă că acestea ar trebui extinse, în măsura în care acest birou de recuperare a activelor a fost înființat pentru cooperarea cu alte autorități naționale și străine aferent investigațiilor de urmărire și identificare a bunurilor infracționale. În acest sens, având în vedere că pentru urmărirea și identificarea cu eficacitate a bunurilor ar putea fi necesare măsuri care să necesite intervenția altor autorități, este important ca birourile de recuperare a activelor să poată solicita cooperarea autorităților relevante, rațiuni desprinse din recitalul (16) din *Directiva 2024/1260*.

Respectiv, pentru a asigura ARBI-ul cu „**măsuri necesare**” este necesar să i se confere drepturi precum: participarea la elaborarea documentelor de politici privind recuperarea bunurilor infracționale; să poată cita persoane în vederea solicitării explicațiilor cu privire la investigațiile financiare efectuate; să aibă posibilitatea de a efectua constatări tehnico-științifice sau expertize; să încheie contracte și acorduri de colaborare cu alte autorități. Prin urmare, intervențiile la **art. 6** asigură reglementarea acestor aspecte.

- Urmărirea bunurilor și registrele de evidență

În vederea urmăririi și identificării bunurilor infracționale ARBI-ul urmează să efectueze investigații în sensul art. 4 din *Directiva 2024/1260*. Totuși, în procesul penal ARBI-ul efectuează *investigații financiare paralele*, însă aceste investigații sunt „paralele” cu procesul de administrare a probelor de către organul de urmărire penală. Cu toate acestea, birourile de recuperare a activelor înființate, așa cum impune art. 5 din *Directiva 2024/1260*, au sarcina de a:

- (i) urmări și identifica bunurile infracționale atunci când este necesar pentru a sprijini alte autorități naționale competente responsabile de investigații privind urmărirea activelor în temeiul articolului 4 sau Parchetul European (EPPO) (ne referim la *Codul de procedură penală*);
- (ii) urmări și identifica bunurile care fac sau care ar putea face obiectul unui ordin de indisponibilizare sau de confiscare emis de o autoritate competentă în alt stat membru (aici ne referim în special la Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat);
- (iii) coopera și face schimb de informații cu birourile de recuperare a activelor din alte state membre și cu EPPO în ceea ce privește urmărirea și identificarea instrumentelor, a produselor sau a bunurilor care fac sau care ar putea face obiectul unui ordin de indisponibilizare sau de confiscare (aici ne referim la birourile de recuperare a activelor din alte state, unde ARBI-ul face parte din rețeaua în care sunt incluse aceste state).

După cum se observă, ARBI-ul este necesar să efectueze anumite investigații pentru a acorda: fie suport autorităților naționale la urmărirea și identificarea bunurilor; fie cooperarea și schimb de informație cu birourile de recuperare a activelor din alte state. Din aceste motive se impune necesitatea de a acorda ARBI-ului dreptul de efectuare a **investigațiilor financiare**, doar că în sensul reglementat de *Legea nr. 48/2017*.

Deci, **art. 9¹** definește „*investigații financiare* ca fiind totalitatea activităților care constau în: (i) acumularea informației, (ii) analiza și verificarea tuturor relațiilor financiare și economice și de altă natură, ce țin de urmărirea și identificarea bunurilor care nu au proveniență legală ori care sînt sau pot fi obiect al măsurilor de indisponibilizare și/sau al confiscării.”

Totuși, pentru a nu se confunda noțiunea de investigații financiare cu cea din *Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului* și investigații speciale reglementate de *Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații*, au fost inclusă o mențiune în acest sens.

În vederea dezvoltării mecanismului de acumulare a informațiilor din investigațiile financiare efectuate de ARBI, la **art. 9²** s-a reglementat aspectele ce țin de aceste activități. Nu în zadar s-a optat pentru a utiliza terminologia de „acumularea” informațiilor, în loc de „colectarea” de informații, tocmai pentru **a nu se confunda** cu măsurile speciale de investigații și măsura contrainformativă „Colectarea informației de la furnizorii de servicii de

comunicații electronice” (art. 138⁴ din *Codul de procedură penală*, art. 32 din *Legea nr. 59/2012* și art. 27 din *Legea nr. 179/2023 privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă*).

- Indisponibilizare bunurilor infracționale prin emiterea ordinului de înghețare

Atît *Directiva 2024/1260* la art. 3 (5) cît și *Regulamentul 2018/1805* la art. 2 (1) reglementează aspecte ce țin de indisponibilizarea bunurilor. Cu toate acestea, *Legea nr. 48/2017*, la fel instituie anumite reguli pentru indisponibilizarea bunurilor, însă fără a defini această acțiune. Pentru a fi în consonanță cu legislația europeană, se impune necesitatea de a defini la **art. 10 alin. (1¹)** indisponibilizarea bunurilor infracționale prin emiterea ordinului de înghețare.

În acest sens, indisponibilizarea bunurilor infracționale prin emiterea ordinului de înghețare constă în interzicerea temporară a transferului, a distrugerii, a transformării, a înstrăinării ori a deplasării bunurilor în vederea confiscării acestuia sau asumarea temporară a administrării ori a controlului asupra bunurilor. Această definiție se pliază corespunzător cu art. 3 (5) din *Directiva 2024/1260*.

La art. 10 în alin. (3) sunt stabilite elementele ordinului de înghețare. În acest sens, se observă că două dintre elementele obligatorii pe care ar trebui să le conțină ordinul de înghețare nu se regăsesc, motiv pentru care, la **alin. (3)** se completează aceste lacune. Respectiv, ordinul de înghețare ar trebui să conțină și dispoziția celui care a ordonat cu referire la indisponibilizarea bunului (ne referim la acele acțiuni de interzicere sau în ce scop s-a instituit această înghețare), precum și modul de executare (fie ridicarea, transmiterea spre păstrare, conservarea valorii bunului etc.).

La fel, pornind de la faptul că ordinul de înghețare poate fi contestat, este necesar ca acesta să conțină și elementele cu privire la termenul și modul de atac. În acest sens, se ajustează aspectele date la *Directiva 2024/1260* în partea ce ține de scopul urmărit prin aducerea la cunoștință a ordinelor de indisponibilizare persoanelor afectate. De altfel, în recitalul (47) al *Directivei 2024/1260* se menționează că, ordinele de indisponibilizare, de confiscare și de valorificare anticipată ar trebui să îi fie comunicate fără întârzieri nejustificate persoanei afectate. Scopul comunicării unor astfel de ordine este, printre altele, de a-i permite persoanei afectate să le conteste.

- Informația necesară pentru evidența bunurilor indisponibilizate și confiscate

Prin *Hotărîrea Guvernului nr. 34/2020* a fost instituit Registrul de stat al bunurilor infracționale indisponibilizate format de Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate”. Pentru ca sistemul informatic național de gestionare a bunurilor infracționale indisponibilizate să corespundă celor stabilite în art. 27 din *Directiva 2024/1260* este necesar a se trasa categoriile de informații ce trebuie să se regăsească în

acest registru. Respectiv, la art. 12 se trasează acele informații necesare ce trebuie incluse în Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate,

Totodată, pentru a putea duce o evidență corespunzătoare a acestor informații (adică vorbim despre trasabilitatea sechestrului aplicat asupra bunului), prin dispozițiile finale se pune în sarcina organului de urmărire penală, procurorului sau instanței de judecată care au dispus aplicarea sechestrului în cauzele pendinte (inclusiv și în căile de atac), indiferent de etapa la care se află acestea (fie la faza de urmărire penală fie la faza de judecată), să transmită ARBI-ului actele procedurale (ordonanțe, încheieri, hotărâri, sentințe sau decizii) ce vizează măsurile asigurătorii dispuse (sechestrele aplicate/modificate/înlocuite) în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune, asigurării acțiunii civile, garantării executării pedepsei amenzii, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă și pentru compensarea cheltuielilor judiciare în cauzele penale pendinte, indiferent de etapa la care se află.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.

6. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege va impune necesitatea de a interveni cu modificări în :

1. *Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrare)*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 684/2018*

2. *Regulamentul cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrare ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 972/2001*.

Totodată, din modificările operate în art. 229⁵ din *Codul de procedură penală*, rezultă necesitatea adoptarea unei legi separate prin care să se reglementeze aspectele prin care bunurile confiscate vor fi reutilizate în scopuri sociale sau în interes public.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu art. 20 [etapele principale ale legiferării] din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, a fost publicat, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Registrul proiectelor de acte normative* [Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect](#),

Totodată, în scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe platforma www.particip.gov.md, la fel a fost plasat [anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative \(perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale\)](#).

Proiectul însoțit de nota informativă a fost transmis spre avizare și consultare Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție, Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, Inspectoratului General al Poliției, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Centrului Național Anticorupție, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, Centrului de Armonizare a Legislației, Curții Supreme de Justiție, curților de apel, tuturor instanțelor judecătorești, Universității de Stat din Moldova, AO „Centru de Resurse Juridice din Moldova”, AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”, AO „Institutul de Reforme Penale”, SA „Moldtelecom”, I.M. „Orange Moldova” S.A. și „Moldcell” SA.

Toate obiecțiile și propunerile prezentate au fost analizate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Constatările expertizei anticorupție

Prin raportul de expertiză anticorupție nr. [ELO24/9792 din 28 iunie 2024](#) s-a constatat că amendamentele propuse denotă unele carențe, manifestate prin lipsa reglementărilor privind aplicarea instituției confiscării extinse în cazul încetării procesului penal în faza judecării cauzei, utilizarea expresiilor *”dacă există bunuri puse sub sechestru”, ”urmărirea, identificarea bunurilor”, ”eforturi rezonabile”, ”încheiere”, ”unei sume de bani”, a cuvântului ”ordonanța”* și nu a cuvintelor *”extras din ordonanță”*, reglementarea lacunară a modului de ținere a evidenței a actelor procedurale de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale, privind valorificarea bunurilor sechestrate, care este asigurată de către Agenție, precum și a modului de trimitere spre recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești naționale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele țării și a modului în care bunurile confiscate revin statului în lipsa unui acord cu statul solicitant.

La fel, proiectul nu oferă o claritate referitor la faptul cum punerea sub sechestru ar putea împiedica desfășurarea eficientă a urmăririi penale sau de a preveni săvârșirea unei alte infracțiuni ori protejarea victimelor infracțiunilor, nu reglementează competența Serviciului Fiscal de Stat de a executa hotărârile prin care se dispune recuperarea prejudiciului cauzat statului și a cheltuielilor judiciare, precum și încasarea amenzii conform Codului penal, normele formulate nu garantează confidențialitatea locului de păstrare a bunurilor de către autoritățile publice, nu este clar ce se întâmplă dacă proprietarul nu se prezintă la ședința de judecată.

Ulterior, în baza raportului de expertiză anticorupție nr. [ELO24/10060 din 24 octombrie 2024](#) s-a constatat că amendamentele propuse denotă unele carențe privind măsura confiscării a bunurilor care fac obiectul confiscării speciale, categoriile de infracțiuni în cazul cărora nu se aplică confiscarea extinsă, a modului de trimitere spre recunoaștere și punere în executare a hotărârii judecătorești naționale de recuperare a prejudiciului cauzat statului atunci când bunurile se află peste hotarele țării, spectrul de informații ce pot fi

obținute de la furnizori de date relevante, înghețarea bunurilor, măsurile de siguranță distincte, precum confiscarea specială și confiscarea extinsă.

Toate obiecțiile, recomandările și propunerile au fost inserate în sinteza obiecțiilor și propunerilor, fiind argumentate corespunzător fiecare dintre ele.

Ministru */semnat electronic/*

Veronica MIHAILOV-MORARU